

# LUMINA PENTRU TOȚI

Revistă ilustrată de enciclopedie și de pedagogie pentru luminarea poporului

DIRECTOR ENIU D. BĂLTĒNU

---

Or-ce persoană va primi No. 1 și 2 se consideră abonată.

---

## PESTALOZZI (1)

Pestalozzi s'a născut la Zurich, în Elveția, în 1745 și este de origine italian. Neregula și sburdălnicia lui speriasse pe toți și descuragiase pe însăși mama sa, dar intrând în școlă învăță așa de bine în cât întrecu și pe profesorul de limba elenă.

Eșind din școlă îmbrățișă cariera didactică. Citind scrierea pedagogică a lui J. J. Rousseau, numită Emiliu, își propuse să îndrepteze greșelele, susținend că învățătorul trebuie să fie în mijlocul copiilor, ca un tată de familie, prin care el spera că va îmbunătăți sôrta claselor muncitoare.

Dar mai nainte de a scrie, Pestalozzi se hotărî se facă practică cu educația copiilor și de acea înființă în Argovia (Elveția), o școlă fermă; dar nu isbuti; de acea închise școlă, însă el profită foarte mult de experiența făcută cu această școlă, ceea ce se vede din lucrările sale pedagogice din care mai însemnate sunt : *Serata unui pustnic*, *Leonard și Gertrud*, *Cum Gertrud învață copii săi*. Când a publicat *Leonard și Gertrud*, el a primit multe daruri din Germania și din Elveția, între cari daruri a fost și o medalie de aur cu inscripția *celui mării bun cetățen*.

În urma acestei publicații primi o mulțime de invitații ca să dirigă institute de educație, dar el refusă de o cam dată, fiind hotărît să urmeze mai departe cu scrierile pedagogice; dar atins de milă pentru mulțimea de copii care rămăsese fără părinți cu ocazia revoluției franceze, primi să mai dirigă încă un institut, tot în Elveția. I se puse la dispoziție schitul

---

(1) Aci atingem în scurt viața marelui bărbat reformator rămăind ca să ne ocupăm altă dată cu tot amănuntul despre viața și lucrările lui.

de femeii din Stanz, unde el adună copiii cei mai stricați, dar neavând mijloace materiale nu reuși să facă lucru mare. Ba chiar casa care i se dedese pentru școlă fu prefăcută în spital de bolnavi.

Atunci el se uni cu Kriisi și fondă o școlă normală de model la Bertud, orașel în cantonul Berna, din Elveția, unde deveni adevărat izvor de civilizație unde veniau școlari din toate părțile.

Ca rezultat al acestor experiențe Pestalozzi publică cartea : *Cum Gertrud învață copiii săi*, care carte făcu o mișcare și mai mare, atrăgând atenția lumii încă mai mult asupra'i. Această carte coprinde metoda lui. De la 1805 pînă la 1825 mută școlă sa la Iverdon, căci Bertud fu ocupat militărește. La Iverdon Pestalozzi este în totă strălucirea sa. Totă lumea civilizată din Europa și din America venia la Iverdon să vedă pe Pestalozzi și școlă lui, unde se aflau 200 de școlari, 50 de profesori și alte 50 persoane. Pestalozzi mori la 17 Februarie 1827, încărcat de laudă și strălucire.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

## CEVA DESPRE PEDAGOGIA LUI PESTALOZZI

Am făgăduit să ne ocupăm puțin de pedagogia lui Pestalozzi. Etă că astă-đi începem. Dar mai nainte de a da în românește din lucrările lui, cred de cuviință a mă opri un moment asupra pedagogiei lui, dimpreună cu Felix Cadet.

Dintre toate scrierile pedagogice ale lui Pestalozzi, ale acestui părinte al pedagogiei moderne, ce mai însemnată și ce mai profundă este ce numită : „**Cum Gertruda învață copiii săi**“.

Când citești această carte simți că este eșită dintr'o inimă nobilă și frumoasă, simți că intuițiunile cele adevărate te transportă ; de aceea, cu cât va trece mai mult timp cu atât această carte va străluci mai mult ; căci, deși unele din procedurile lui de aplicați-

une nu sunt recomandabile, dar ideile, legile, principiile puse de el vor trăi cât va trăi acest pământ. Citind această carte mai simți că un sentiment de recunoștință se naște în sufletul tĂu către marele Pestalozzi ; căci, dacĂ experiența a impis omenirea spre progres în această privință, apoi acesta se datorește numai metodei raționale ce el ne-a învățat.

Când Pestalozzi a compus această carte a avut scopul ca să învețe pe mame, cum să își instruescă copiii lor. Autorul a făcut-o în formă de scrisori adresate amicului său Gesner.

Nu mai citind această carte va pute cine-va să cunoscă portretul cel mai original și cel mai viu al lui Pestalozzi, să cunoscă istoria sfortărilor lui pentru reforma educațiu-

ni, să cunoască mărturisirea sinceră a greșelilor lui, desfășurarea lîmpede a ideilor și metodei lui.

Principalele greșeli ale lui Pestalozzi sunt: 1) neingrijirea de corp, de haine, de aranjarea îmbrăcăminții; 2) prę marele sęu amestec în luptele politice de partidă, cea-ce l'a făcut să sufere fęrte mult; 3) a treia greșelă principală a lui Pestalozzi este întrebuintarea pedepselor corporale.

O dată aceste rezerve făcută, ce admirabil model pentru ori-ce dascăl! ce dragoste de misia sa și de copil! „Dragostea, ęicea el, este temelul educațiunii“.

Educațiunea nu este o lucrare care să se impună de afară, este desvoltarea internă a puterilor sufleteșii. Copilul, ęicea acum două mii de ani grecul Plutarco, copilul nu este un vas în care să se verse cunoștințe, ci este un cămin ce trebuie încălęit. Mulțumită lui Pestalozzi, acęstă vedere a vechiului scriitor grecesc a ajuns sa fie un adevęrstrălucitor care luminęză totă știința pedagogică, care a risipit deja multe întunecimii, a sdrobotit rutina ce veches și a îndeplinit reforme bine-făcętore: știm acum calea ce nouă pe care trebuie să mergem în viitor. Dar Pestalozzi pune meritul sęu în aceea că el a recunoscut în **intuițiune** temelul nestrămutat al oricărui cunoștințe.

Intuițiune, ecă noul cuvęnt de ordine al pedagogiei.

Rebelais, Montaigne și Rousseau ęiseseră: piciorere, măinele și ochii noștri sunt primii noștri dascăli de filosofie. Pestalozzi ęice că copilul nu pricepe la început de cât cea-ce vede și cea-ce alinge el însuși. Deci intuițiune, intuițiune și erăși intuițiune, ecă recomandarea tuturor ma-

rilor dascăli ai omenirii. Dar tot intuițiunea întrebuintęză și mamele cele neinvętate <sup>1)</sup> pentru ca să 'și invęte copilașii. Pestalozzi vrea ca școlă să fie o familie mare, unde copiii să se obișnuęsă cu ascultarea, cu recunoștința către dascălul lor și cu frăția între ei.

O dată un țeran, tatăl unui scolar al lui Pestalozzi venise să 'i viziteze școlă; fęrte mirat de cea ce vedea, el strigă: „Da bine, domnule profesor, asta nu sēmănă a școlă, ci a familie“. Este ce mai mare laudă, ce mi-ai fi putut da. respunse Pestalozzi. Sânt încântat că am reușit să arăt lumii că nu trebuie să fie un abis între viața de casă și școlă, și că școlă e folositoare educațiunii numai întru cât é desvoltă sentimentele și virtuțile cari fac podoba și fericirea vieții de familie“.

Pestalozzi a unit școlă cu atelierul și cu țarina, adică pe lângă învățatura de carte el invęta pe scolari vara munca câmpului, er erna îi invęta meserii și arte, pe cât era posibil unor asemenea copii

Englesul Locke, franțuzul J. J. Rousseau 'și dedeseră idea de a introduce ore care lucru în școlere primare, dar de la idea lor și până la fapta lui Pestalozzi este mare depărtare; căci acesta întâi a pus în practică și apoi a scris.

Două sunt motivele cari au făcut pe Pestalozzi să introducă lucrul de mână în școlă. Antai a este firea ce viõe a copilului care nu pôte sta locului lung timp fără să nu lucreze ceva cu măinele, și al doile motiv al introducerii lucrului în școlă este dorința sa de a pregăti pe copil de timpuriu să 'și câștige viața. Pentru

1) Un cas este spus în No. 1 al revistei noastre, unde se vorbește de învățămęntul intuitiv.

aceste cuvinte, chiar de la prima sa încercare, în 1775, Pestalozzi pune în practică „asociația celor trei vieți naturale omului; adică pentru vară lucrul câmpului, pentru „ernă lucrul în atelier și puțină industrie de artă; și în tot timpul „școla. Când copiii lucrau la câmp „său în atelier, el le vorbea mereu“, „dăce nemuritorul Michelet, așa că lucrările cele mai grele erau transformate prin cuvântul său în fericire și bucurie pentru copii.

„Acum sunt încredințat mai mult „de ori-când, „dăcea Pestalozzi, că „odată școla unită cu meșteșugul „prin legături puternice și sub o direcțiune înțeleptă, negreșit că va „forma o nouă rasă de oameni, care „va învăța prin experiență că studiile actuale nu cer a decea parte „din timpul și din străduințele ce „se cheltuesc astă-zi“.

Franța, încă din anul 1791, a voit să pună în practică unirea școlii cu lucrul, de acea atunci se și făcuse un proiect ca școlarii să fie duși la lucrul câmpului și în atelier, unde ei să ié parte pe cât le va permite etatea lor.

Dar turburările politice nu îi au permis atunci să realizeze acest proiect; așa că afară de ore-cari încercări particulare, tocmai la 26 Decembre 1879, consiliul comunal din Paris a votat suma de 50,000 franci pentru înființare de ateliere în școlile de băieți din Paris. La 11 Decembre 1880, camerele franceze au votat uă lege care declară de stabilimente publice pentru învățământul primar toate școlile cu ateliere înființate de comunc și de județe. La 9 Iuliu 1881, guvernul francez a înființat uă școlă națională de învățământ primar superior și de învățământ de meserii, destinată a servi

de model pentru școlile-ateliere ce se vor înființa de acum înainte. În fine la 29 Iuliu 1881, guvernul a introdus lucrările de mână în programa școlilor normale de instituțore.

Din acestea vedem că ideia lui Pestalozzi începe să prindă rădăcină din ce în ce mai mult chiar în Franția care îi a respins planul pe când trăia el.

La noi, în România, însă nu s'a făcut nimic în această privință, căci lucrul de mână nu este introdus în mod obligatoriu de cât în școlile defete. Anul acesta am citit că un învățător din județul Iași ar fi lucrând cu școlarii săi pâlării și alte mici lucruri. Ar fi de mare folos ca să se introducă lucrările de mână în școlile primare, ceea ce s'ar pute face fără mari greutateți. Acest lucru a fost încercat de mine cu uă școlă rurală din comuna Lipia Bojdani, din Ilfov, în 1873. La această școlă se afla învățător G. Constantinescu, un fost elev al școlii de meserii. Eu, ca revisor școlar, am stăruit la ministrul Tell, căruia școlile datoresc foarte mult, de a dat pentru școlă și atelier casele de la monastirea Gruiu, din ace comună, apoi am obținut de la județ câți-va bani cu cari s'au cumpărat lucrurile trebuincioase atelierului, care a funcționat un an și mai bine cu deplin succes; dar îndată ce am încetat de a mai fi revisorul școlilor aceluși județ, școlă aceea a fost lovită, căci i s'a luat casa și în locu-i îi s'a dat o gherlă unde, abia începeau câți-va școlari; de acea și învățătorul s'a lipsit de funcție. Școlarii cei mai răsăriți însă au ramas cu meșteșugul tâmplării și dulgheriu dupe urma căruia se hrănesc foarte bine prin satele vecine. Inființarea de ateliere la școlile de băieți

sătești și urbane ar aduce mari servicii țerei.

Fie dar ca ideea lui Pestalozzi să prindă rădăcină și la noi; unind școala primară de băeți cu lucrul de mână.

Pestalozzi, dupe ce a strâns tot felul de minerale și vegetale, de lucruri trebuincioase, când a deschis școala sa din Neuhof (în Elveția) duse atunci: toate acestea sunt bune pentru a atrage pe copii, dar trebuie a fi reține prin învățături treptate cari să răspundă trebuințelor lor; de aceea trebuie să clădesc în fie-care ramură de învățături, uă scară gradată de cunoștințe, unde orî-ce nouă idee să nu fie de cât un adaus ușor, aprópe nebăgat în sémă, care să se adauge la ideile, la noțiunile de mai înainte, cele adânc săpate în minte.

Pestalozzi a înțeles cât de folositoare sunt educațiunii desemnul, cântarea și gimnastica; de aceea le a dat un loc foarte însemnat în programa școlii.

Dar el n'a uitat nici *colecțiunile școlare*, nici *lecțiunile de lucruri* și nici *escursiunile instructive*. La început nici el nici școlarii săi nu cunoșteauserburile, plantele și pietrele, dar cu toate acestea ei tot culegeau pietre, minerale, plante și le descriau, le clasau bine sau rău, până să învețe numele lor. Nimic nu este mai nemerit de cât aceste excursiuni școlare spre a da interes plimbărilor, spre a ascuți curiozitatea și spiritul de observație, dorința de a învăța și amorul de natură.

Intre procedurile de învățământ, școala de astăzi datorește lui Pestalozzi întrebunțarea literilor mobile lipite pe carton cu deosebire de culori pentru vocale și consune; i datorește învățătura sunetelor înainte de silabism; întrebunțarea plăcilor

pentru a face de semn mai întâiu și apoi pentru a scrie. Tot lui se datorește învățământul moral unit cu studiul limbii, esercițiile de invenție, înlocuirea literei morțe a cărții prin cuvântul viu al dascălului, intuițiunea aplicată la geografie și la socotelă.

Ecă, de exemplu, cum făcea el lecțiuni de geografie.

» Cele d'ântăiu elemente de geografie ne erau date afară pe teren, » scrie istoricul Vulliemîn care i a » fost școlar între 1805 și 1807. Pestalozzi ne ducea la plimbare către » o vale îngustă, acea unde curge riulețul Buron. Ne puneă să 'l privim » în întregul său și în toate amănun- » tele lui, pînă când noi aveam *intui- » ționea* exactă și deplină a riulețu- » lui. Atunci el ne invita să ne facem » provizie de argil, de acel pământ » môle, care se afla pe marginile riule- » țului și apoi noi umpleam niște » coșuri mari cu de acest argil. Dupe » ce ne întorceam la școlă, ni se da » nisce mese lungi și ne lăsa, fie care » pe masa sa, ca să reproducem în » relief valea ce studiasem. Dilele » următoare noi plimbări, noi esplo- » rațiuni, făcute dintr'un punct de » vedere mai înalt și în fie care plim- » bare da uă nouă întindere lucrării » noastre. Urmarăm așa pînă când sfir- » șirăm cu studiul și cu facerea re- » liefului întregului basin al Iverdo- » nului pe care îl privirăm în cele » din urmă din vârful Montelei. A- » tunci, dar numai atunci trecurăm » de la relief la harta geografică, » înaintea căriia ajunserăm numai » dupe ce o pricepusem pe deplin\*.

Mulți omeni mari se ocupaseră cu instrucția și chiar cu educația; dar nici unul n'a tratat despre educația poporului cu atâta căldură, limpedime și respect de demnitatea omu

lui, cum a făcut Pestalozzi carevrea *lumină pentru toți* și care în toată viața sa a lucrat ca să realizeze această nobilă dorință. Luminarea poporului întreg era singura lui dorință.

Fără Pestalozzi lumea ar fi încă mult mai înapoiată, în toate privințele.

Fie dar ca dorința lui Pestalozzi să se realizeze pe deplin și la noi! O dată finite aceste considerații generale să pășim la opera marelui pedagog.

**Eniu Bălténu**

## CUM GERTRUDA ÎNVĂȚĂ COPIII SĂI

de PESTALOZZI

(Operă compusă din 14 epistole)

### Epistola întâia a lui Pestalozzi către amicul său Gesner.

*Bertud,<sup>1)</sup> ziua întâia a anului 1801*

*Scumpul meu Gesner.*

Tu 'mi ții c'ar trebui să dau publicului explicații asupra ideilor mele în privința învățătorei poporului.

Étă că mă pui la lucru astă-đi și voesc să'ți expui chiar ție într'un șir de epistole, cât voi pute mai deslușit, ideile sau vederile mele asupra acestei chestiuni.

Învățămîntul poporului mi s'a înfățișat ochilor mei ca o mlaștină fără margini; am străbătut adâncindu-mă din ce în ce mai mult în tina ei și m'am oprit numai dupe ce am recunoscut isvórele care hrăniau acele ape stricate, dupe ce am recunoscut piedicele cari se împotriviau scurgerii lor și dupe ce am însemnat locurile pe unde s'ar pute face canale de scurgere.

De lung timp, vai! din anii tinereții mele, o singură, unică și puternică aspirație făcea să'mi bată inima: adică secarea isvórelor miseriei în care vedeam poporul jăcînd împrejurul meu!

Sunt mai bine de 30 de ani, de când am început lucrarea ce urmez și astă-đi. Chiar „*Efemeridele*“, jurnalul lui Iselin,

<sup>1)</sup> Cele 14 epistole din care se compune această carte sunt datate din Bertud sau Burgdorf, oraș din cantonul Berna, din Elveția, unde locuia Pestalozzi de la anul 1799. Aceste scrisori sunt adresate amicului său Enric Gesner, librar la Zurich, în Elveția și fiu al renumitului Salomon Gesner.

stă martur <sup>1)</sup> că eu sunt încă departe de a fi realizat visul ce căutam să realizez din acea epocă

Imi petreceam anul întreg în mijlocul a mai bine de 50 de copii cerșetori; împărțiam pâinea mé cu ei în sărăcie, și trăiam eu însuși ca un cerșetor <sup>2)</sup> numai pentru ca să învăț pe cerșetori să trăescă ca ómenii.

Idealul mé de educațiune pentru acești copii îmbrățișa agricultura, industria și comerțul. În aceste trei feluri de profesiuni aduceam o înălțime și siguranță mare de judecată în tot ce privea întregul mé plan și părțile lui principale; și chiar astă-đi nu ved nici o greșelă însemnată. Dar adevérul este că în nici una din aceste trei ramuri, nu cunoșteam finețele și aménunțele meșteșugului și n'aveam hotărârea de a mă ocupa de aménunte. De asemenea eram pré scrac și pré isolat ca să am sub ordinele mele persóne capabile de a împlini cea ce 'mă lipsia mie. Întreprinderea mé eși réu.

Dar sfortărea cé mare ce desfășurasem în acéstă încercare, mé învățase adevéruri mari, și încrederea mé în ideile mele nu fusese nici odată mai mare de cât în momentul chiar când ele se naufragiaseră. Aceași ardóre neînvingă, acelési aspirațiuni, făceau să bată inima mé, și, nenorocit eu însumi învățam să cunosc a fond, cum nici odată vr'un om fericit nu le a putut cunoște, atât miseria poporului cât și cauzele acestei miserii. Suferiam suferințele poporului, și poporul mi se arăta așa cum era și cum nu se arăta nimenui altuia. Am trăit mulți ani cu poporul, ca o bufniță în mijlocul pasérilor. Auđiam risul batjocoritor al ómenilor cari mé goniau din societatea lor, auđiam apostrofările lor, când ímí điceau: „Nenorocitul, tu ești mai incapabil de cât cel din urmă muncitor de a te ajuta pe tine însuși, și vrei să vii în ajutorul poporului!“ Auđiam aceste batjocure, le citiam pe buzele tuturilor și cu tóte acestea impulsunea puternică a inimei mele mé tíra neíncetat către un singur și unic scop: adică secarea isvórelor miserii poporului! Și energia mé creștea din đi în đi; și din đi în đi, nenorocirea

<sup>1)</sup> Iselin, un amic al lui Pestalozzi, publica o gazetă numită „*Efemeridele*“ în orașul Bâle, din Elveția. Pestalozzi 'i trimise spre publicare scrierea numită: „*Serata unui pustnic*“, care era cé áutáiú lucrare de educațiune a lui.

<sup>2)</sup> El cumpăraseră moșia Neuhoř, în Elveția, pentru scop de agricultură, dar nu isbuti. Eí bine, în mijlocul acestei lipse, el făcu din casa sa asilul micilor vagabonđi, cea ce îl ruină cu desčevěrsirc.

mé îmi desvelia un număr mai mare de adevăruri folositore scopului méu.

Cunoșteam poporul, cum nimeni înprejurul méu nu-l cunoștea. Veselia provocată de produsul bumbacului, creșterea bogății, casele văruite din nou, recoltele minunate, însuși învătământul socratic inaugurat de unii profesori și cercurile de lectură, nimic din toate acestea nu 'mă făcea iluziune. Vedeam miseria, dar mă perdeam în nenumăratele cauze, împrăștiate în toate părțile cari o produceau. Făcusem tórte multe observații asupra adevăratei stări a poporului, dar nu descoperisem încă destule mijloce practice pentru ușurarea suferințelor lui. Însăși cartea mé, numită *Leonard și Gertruda*, care arată ideile mele asupra acestei situații, însăși această carte da pe față ne-capacitatea mé; de aceea é apăru cititorilor méi de atunci ca un monument de pétră care vorbește de viață și care este mort. ...

Greșcla mé a fost că m'am lăsat să fiu luat ca de un vârtej de către o trebuință neînvinsă de activitate esterióră, înainte de a fi pus temelii sigure acestei activități prin lucrarea intererióră a meditațiunii.

Dac'aș fi început de aci, la ce înălțime s'ar fi ridicat concepțiunile mele? Cu ce repeziciune aș fi atins scopul méu? N'am putut nici odată să 'mă dau séma eú despre acésta. Dar nu eram vrenic de sarcina mé, pentru că căutam numai realizarea esternă a ei și pentru că am lăsat ca amorul méu de adevăr și de dreptate să se transforme într'o pasiune care a făcut din mine un fel de trestie minată și desrădăcinată puțin câte puțin de curentul apei, apoi deslipită de mal și bătută de valuri până ajunge la uscat, prinde din nou rădăcină și găsește éráși hrana neapărat trebuinciosă vieței sale. Și cum s'ar puté spera ca alt-cineva de cât mine, să scótă din valuri acésta trestie luată de boiul apei și să o depună pe mal?

Ah! amice, ori-cine are în vinele sale o singură picătură de sínge care curge în ale mele, vede acum abisul unde trebuia să cađ eú. Dar tu, scumpe Gesner, înainte de a citi mai departe, varsă o lacrimă asupra sórtei mele!

Eram în prada unei stări corporale fórte ré. Tot ce este adevăr și rațiune neperitóre, pasiunea mé le transforma în niște lucruri trecătóre, în himere. În orbia mé eú m'agățam de vorbe



gole de sens cari nu corespundeau nici uneia din convingerile mele.....

Și cu toate acestea aveam conștiință de nenorocirea mé intelectuală și cercam să mă ridic din é lmi petrecni trei ani scriind, cu o muncă de necređut, *cercetările mele asupra mersului naturei în dezvoltarea umanității*. Compuind această carte aveam de scop mai ales să 'mă dau séma despre înlanțuirea ideilor mele favorite și de a pune sentimentele mele naturale în armonie cu opiniunile ce 'mă făcusem asupra dreptului civil și asupra moralei. Dar această carte este o nouă mărturie a neputinței mele; este un simplu joc al facultății mele de cercetare, este o lucrare pré exclusivă, relativ slabă, unde nu se simte indetul tendința către acé energie practică care era așa de necesară îndreptării mele. Disproporția între cea-ce voiam și între cea-ce puteam creșcu încă și mai mult, și așa se întinse încă în mine golul ce trebuia să umplu eú pentru a 'mă atinge scopul, din ce în ce deveniam mai incapabil de a 'l umple.

De asemenea nici nu recoltaí mai mult de cât semănasem. Cartea mé produse în jurul meú acelaș efect ce produseseră toate faptele mele, adică nimeni, aprópe nimeni, nu mă înțelese, și nu găsií în jurul meú nici doi ómení cari să nu șoptéscă că ei consideră întréga mé carte drept o galimatias. De curénd chiar, o persónă care de alt-fel are slábiciune de mine, ímí dicea : „Nu este așa Pestalozzi, că recunoști tu însuși astăđi, că tu nu știaí bine ce vreaí când aí scris această carte“? Eram eú ursit să nu fiú renumit și să fiú victima nedreptății. Ar fi trebuit să profit din lecțiile esperienței, dar nu profitaí; nu mă împotrivií nenorocului meú de cât cu disprețul meú pentru ómení. Nu m'abătuí nici un moment de la scopul meú; dar judecata mé eré intunecată, imaginația turburată și inima nemulțumită : voií să stăruesc a cultiva pe un loc profanat planta sântă a fericirii ómenilor.

(Va urma)

---

# BIOGRAFIELE OMENILOR MARI

## I.

### CARMEN SYLVA

*Folosește ore cunoscerea vieții omenilor mari?*

Instrucția și avuția sunt principalele condițiuni de înaintare ale unei națiuni.

P. S. AURELIAN.

(Urmare și fi ne)

## II

Scopul nostru aci nu este să vorbim pe larg despre diferitele cărți și

scrierile mai cunoscute, pentru ca să se știe de or-cine ne va citi, cât bine a făcut și poate face încă și pe această cale Carmen Sylva.

Carmen Sylva încă de la etate de 11 ani își formase un caet, în care încercase să-și scrie cea ce simția inima și cugeta mintea. De la 14 ani, a început să compună chiar drame. Poesia numită *Ecoul* este scrisă, când avea numai 16 ani. Dar se ocupă mai cu seamă cu poveștile, căci D-ra Luvater i povestise foarte multe. După 20 de ani ai vieții, începui de mai multe ori să scrie nuvele, dar renunță la ele pînă mai târziu. În copilărie vizitase o școală de sat și cântase cu copiii din acea școală. Cu puțin înainte de măritiș își propusese să fondeze o școală după ideile sale, căci pune mare temei pe prima educație ce trebuie să se de copiilor. Deși scria mult, însă nu-i venia să de nimic la tipar; dăbia citia unele din poesiele Sale în mică adunări de câte-va persoane intime.

În 1874 traduse în limba germană cântecele românești ale iubitei sale copile. Cele d'antăi traduceri se vîduri publicate în fôea germană "*Gegenwart*", (Presentul), la 1878; în altă fôea germană numită: "*Maga-*



scrieri făcute de Carmen Sylva, ci numai s'arătăm pe scurt unele din

zin für die Litteratur des Auslands», (Magasin pentru literatura streină). Compuse balada «*Vêrful cu dor*», care, în 1880, fû pusă pe musică. Compuse de asemené în limba franceasă piesa: «*Revenants et Revenus*». Dar, în 1881, se publică la Lipsca, în Germania, o carte foarte însemnată: «*Rumänische Dichtungen*», adică Poesii românești, în care se cuprinde cele mai frumoase poesii și povești românești, traduse în nemțește așa de bine de Carmen Sylva, în cât tótă lumea învățată a lăudato, ér membru academieii române, la 31 Martiü 1882, aü aclamato în unanimitate de membru onorariü al Academiei. Acastă carte a făcut mare serviciü Românilor; căci din poesiele traduse se pôte cunoște și mai bine de streinü că caracterul Românului este superior multor streinü.

Dar, afară de traduceri, Carmen Sylva a publicat o mulțime de alte scrieri originale, între cari putem cita una numită *Suferința*, tradusă în românește din limba germană de D-l Titu Maiorescu. Recomandăm cu deosebire citirea acestei mici scrieri, din care se vede că suferința să potolesce prin *Muncă* și prin *Răbdare*. După acea, Dênsa a publicat tot în nemțește o carte intitulată «*Stürme*», adică «*Vijeli*», care cuprinde patru nuvele foarte dramatice; — o altă cârtică numită în limba germană «*Ein Gebet*», care va să țină „*O rugăciune*“. Dar și mai însemnată de cât aceste trei cărți este cé numită «*Iehova*», care este o vorbă ovrească și va să țină pe românește «*D-zeul cel veșnic*». Acastă carte este scrisă în versuri germane și tracteză legenda ovreiiului rălăcitor, numit *Ahasverus*. Carmen Sylva, pëtrundând în spiritul filosofic al acestei legende, susține că prin ovreiiul rălă-

citor se înțelege *Omenirea* care adese *s'a rătăcit* în cercetarea și aflarea *Dumnezeirii* și care nu pôte fi găsită de cât în privilegiștea *Naturei*.

Acastă carte a ridicat pe autorea ei foarte sus în stima și considerațiunea scriitorilor streinü, așa în cât poetul german Goceal țină că unele din această poemă sémënë a fi scrise de marele scriitor engles, Lord Byron. Ooperă de asemené plăcută este cartea intitulată «*Handzeichnungen*», adică «*Schițe*», în care Carmen Sylva a adunat unspredece nuvele cari conțin scenc din viața de familie în genere.

Dar «din tôte operile eșite din «pana poetei Carmen Sylva, țină «D-l Marian <sup>1)</sup>, cé mai interesantă «este acéa care se chiamă *Meine Ruh!* (Monrepos, repausul meu), «titlu dat acestei cărți or ca o amin-tire a castelului Monrepos, unde «autorea și a petrecut copilăria, sau «pentru că Dênsa scriind tôte poe-siile cuprinse în această carte și a «liniștit într-o cât-va natura sa, gă-sindu-și într'ensele pacea și odina «sufletului».

«Cartea este împărțită în 12 părți, «fie-care parte consacrată unei luni «a anului și având pentru fie-care «și câte o poeșie.»

«Dia lunii Ianuariü începe cu o «poeșie alegorică, intitulată «*In tótă lumea*, . . . în care este vorba «despre un împërat, din India, care «caută să găsească un om care n'a «mințit nici odată!»

«Dupe multe cercetări dă, în fine «peste el»

«Era un mut!»

<sup>1)</sup> D-l G. Marian se exprimă ast-fel în conferența D-sale ținută la Ateneü asupra poetei Carmen Sylva. Recomand citirea acestei conferințe de la care am împrumutat multe.

“Printre multe poezii scrise de Carmen Sylva în această interesantă carte, sunt unele părți privitoare la viața Sa, mai cu seamă la viața sa de mamă”.

Sunt doi ani, de când s'a tipărit la Paris, în limba francesă o carte făcută tot de Carmen Sylva și care se numește “*Les Pensées d'une Reine*”, adică “*Cugetările unei regine*”. Mai toate aceste cugetări sunt smulse dintr'o inimă în luptă cu suferința, dar care inimă este oțelită prin însăși suferința. Elă cum s'a întemplat cu tipărirea acestei cărți.

Mai anțert a venit prin România marele scriitor frances, D-I Ulbach, care, fiind mult la România, fu poțit la castelul Peleş, la Sinaia, unde i se citi de Carmen Sylva bucăți din mai multe scrieri ale Sale. D-I Ulbach rămase așa de încântat la auđul bucăților citite, în cât înduplecă pe Carmen Sylva ca să'ı încredințeze *cugetările scrise de É* spre a le tipări densus la Paris. Când a eșit de sub tipar aceste cugetări, s'a produs o mare mișcare în toată lumea învățată din Paris, din Germania și din alte țeri; căci ómenii învățați citind aceste cugetări au recunoscut în ele o mare valóre literară, adică le au constatat că sunt drepte, că esprimă adevérul, și că sunt eșite dintr'o minte pėtrunđetóre și filosofică care a meditat mult asupra fie-cării din ele. Dacă te pui să citești aceste cugetări, găsești unele cari analizază, studiează inima omului; ér altele cari se ocupă de viața esternă a societății și a relațiunilor ei. Or-ce s'ar dice aci despre această carte este pré puțin, pentru ca să se pótă apretui, de or cine meritul ei; de acea or-cine vrea s'o cunósă și să se împărtășească din cuprinsul ei, trebu-este s'o citéscă pe îndelete și să me-

diteze asupra fie-cării cugetări.

Dar afară de lucrările făcute în limbă streine, Carmen Sylva a tipărit și în limba românească mai multe lucrări, din cari cele mai însemnate sunt doué: **Puiu** și alta **Poveștile Peleşului**.

Scrierea acesta *Puiu* cuprinde istoria țerei românești, scrisă în urma resbelului pentru independența noastră, dar este scrisă ca o gingasă poveste românească care 'ți desmėrdă sufletul și 'ți încântă mintea prin dulcėța limbii ei. Când citești această scriere, veđi că este vorba de fiica Dinei pământului, numită *Puiu*, care era o fetiță fórte dragălașă cu ochii mari și negri, umbriți de gene lungi, cu sprincene și cu valuri de pėr ca péna corbului, dér îndată recunoști din cele întemplate că această fiică de Dină, acest *Puiu*, nu este alt cineva de cât România.

Dacă cărțile despre care am vorbit până aci, au făcut din Carmen Sylva un scriitor însemnat pentru toată lumea literară atât de la noi cât și din străinătate, apoi este o carte care a făcut pe autórea ca să fie regina scriitorilor de literatură populară. Voiú să vorbesc despre cartea numită *Poveștile Peleşului*, scrisă într-o limbă dulce și încântătoare, dar tot o dată și într'un stil literar; căci, de și Carmen Sylva a făurit de la sineși aceste povești, însă le a dat forma, farmecul și gingășia povestelor populare românești, cari te fac tot să le citești fără să ți se urască vr'o dată cu ele.

Acestei cărți s'a dat numele de *Poveștile Peleşului* de la riul Peleş, care curge pe la Sinaia, unde s'a zidit un palat uumit *Castelul Peleş*.

Vara când Carmen Sylva se află la Sinaia, nu este diulită de la D-deú lăsată în care Dėnsa să nu eșă

din palat prin pădure pe malul Peleşului spre a privi la sora natura ce încântătoare, și chiar când îi dăua posomorită saună ploioasă, É tot ese din castelul său și privește cu toată mintea la vârfurile munților Carpați, cum este muntele numit *Vârful cu dor*, saună maiestosul munte *Caraimanul*, or sălbatecul vârf de la *Petra arsă* și pleșuvul munte *Omul*, precum și mândrii munți *Jipi*, din cari se aruncă în cascade furioase la vale fioroasa urlătoare care și croește drumul ca o turbată pină la Prahova. Tot privind astfel la vârfurile munților și la cursul cel repede al riului Peleş, care pe timpuri ploioase devine foarte furios urlând întocmai ca un leu în turbare, Carmen Sylva atentivă la murmurul apei și la mugitul vijelios al vântului audia râul povestind secretele munților și vântul tainele lumii trecute pe cari Dâna le sorbia c'o sete nesfârșită spre a le păstra pentru noi cari n'am putut auzi vorbind Peleşul și Vântul, și așa a compus Dâna această minunată carte numită *Povestile Peleşului* care carte urmază neapărat nu numai să fie citită, ci să se afle în casa fie cărui persoane care știe să citească; căci, de ce o citești, de acea ai mai citi-o. Carmen Sylva a scris această carte în limba română și în limba germană, dar D-l Salles a tradus-o și în franțuzește, și dacă nu mă înșel, mi se pare că se traduce și în limba ungurească. Cu timpul are să se traducă în toate limbile, atât de mult place această scriere tuturor persoanelor cu ore care gust de frumos.

Intre alte scrieri compuse de Carmen Sylva trebuie să vorbim în trecut de piesa *Néga* scrisă în limba Suediei și care piesă s'a jucat în țera acestuia an pe scena teatrului

național din Stokholm (capitala Suediei) Actorii au fost îmbrăcați în costume naționale românești din Câmpulung, din Rucăr și din Sinaia.

Țesătura piesei, arta în care é a fost lucrată, costumele noastre naționale românești și jocul actorilor au dat acestei piese originale un farmec de frumusețe cu totul excepțional. Publicul entuziasmat a aplaudat în nenumărate rânduri pe autóre și pe actori. Acestă piesă, eșită din pana măestră a poetei Carmen Sylva, a avut un succes strălucit și în acelaș timp ne a făcut cunoscuți Suedesilor prin obiceiurile, tradițiile și costumele noastre naționale. Inușii regele Suediei ar fi telegrafiat, la Bucuresci, autórei despre succesul piesei „*Néga*“ și ar fi rugat-o să viziteze Stockholm.

Afară de toate aceste scrieri, Carmen Sylva mai are încă alte diferite scrieri, precum „*Libreto de opere*“, etc, fără să ținem seama de cele ce pôte avea netipărite încă.

Orî de câte ori s'a tipărit o carte de Carmen Sylva, jurnalele și revistele franceze, germane, englese și italiene s'au întrecut care mai de care s'o laude și să se ocupe de această scriere, de Carmen Sylva, și de țera noastră.

Scriitorii cei mari cred că Carmen Sylva de abia este la începutul carierii sale poetice. cea ce probază abondanța crescândă din an în an. „Carmen Sylva“ dîce Mite Kremnitz, a unit toate în sineși, adică noblețea femeii cu puterea și curagiul bărbătesc, cu inima ce tinără, și simțitoare a copilului

Rămâne ca timpul viitor să de pe față cele ce Carmen Sylva va mai face.

**Eniū Bălténu**

## MULȚUMIRE

onorabilelor redacții și cititorilor noștri.

Recunoștința nu este o virtute, ci o datorie; căci cine a primit o binefacere sau un dar este dator să fie recunoscător adică mulțumitor către binefăcătorul său.

### Recunoștință dar și mulțumire

aducem noi onorabilelor redacții ale jurnalelor cari ne au primit bine în mijlocul lor și cari ne au încununat cu laudele cele mai măgulitoare, cea ce pe de o parte ne încurajază și mai mult pe noi, er pe de alta laudele adresate nouă fac onoare acelor redacțiuni, căci au înțeles că aci nu este vorba de interes material și nici măcar de înaltă literatură, ci de literatură sau învățatură pentru poporul pe care toți îl văicăresc și l' îndemnă să se misce din loc înainte, dar care nu se mișcă, căci 'i lipsesce lumina adică pârghia care să-l urnească din loc.

De asemené aducem mulțumirile noastre amicilor și onorabilelor persoane cari ne au îmbrățișat din totă inima incuragindu-ne cu cuvântul și cu abonamentele.

În adevăr, unele persoane au mers pînă acolo, în cât a salutat cu numele de *Mesia* cel așteptat revista «*Lumina pentru toți*»; alții se întrec să facă abonați; ba s'a găsit o persoană care a luat cinci abonamente pe numele său.

*Tóte acestea sunt semne bune.*

REDAȚIA.

## GLOSSĂ

*Vremea trece, vremea vine,  
Tóte's vechi și noué tóte;  
Ce e réu și ce e bine,  
Tu te'ntrebă și socóte.  
Nu spera și nu ai témă:  
Ce e val ca valul trece;  
De te'ndemnă, de te chémă,  
Tu rămăi la tóte rece.*

Multe trec pe dinainte,  
În auș ne sună multe;  
Cine ține tóte minte

Și ar sta să le asculte?  
Tu așađă te de o parte,  
Regăsindu te pe tine,  
Când cu sgomote deșarte  
*Vremea trece, vremea vine,*

Nici incline a ei limbă  
Recea cumpén'a gândirii  
În spre clipa ce se schimbă  
Pentru masca fericirii,  
Ce din mórtea ei se naște  
Și o clipă ține póte:

Pentru cine o cunoște,  
*Tôte's vechi și nouă tôte.*

Privitor ca la teatru.  
Tu în lume să te'nchipui :  
Jóce unul și pe patru,  
Totuși tu ghici-vei chipu-î  
Și de plânge, de se cértă,  
Tu în colți petreci în tine  
Și înțelegi din al lor artă,  
*Ce e rău și ce e bine.*

Viitorul și trecutul  
Sunt a zilei două fețe ;  
Vede'n capăt începutul  
Cine știe să le învețe,  
Tot ce a fost ori o să fie  
În present le avem pe tôte,  
Dar de a lor zădărnice  
*Te întreabă și socóte.*

Căci aceloraș mijlóce  
Să supun câte există,  
Și de miî de anî încóce  
Lumea-î veselă și tristă ;  
Alte măști aceeași piesă,  
Alte guri aceeași gamă ;  
Amăgit atât de adese  
*Nu spera și nu ai témă.*

Nu spera când veđi mizerii  
La isbândă făcând puncte,  
Te or întrece nătărăii,  
De ai fi cu sté în frunte.

Témă n'ai ; câtavor iarăși  
Între dânșii să se plece ;  
Nu te prinde lor tovarăș  
*Ce e val ca valul trece.*

Cu un cântec de sirenă  
Lumea 'ntinde luciî mreje ;  
Ca să schimbe actori 'n scenă,  
Te momește în vârteje.  
Tu pe alături te strecoră ;  
Nu băga nici chiar de sémă  
Din cărarea ta afară  
*De te îndémnă de te chémă.*

De te ating, să feri în lături.  
De hulesc, să tacî din gură  
Ce mai vrei cu a tale sfaturî,  
Dacă știi a lor măsurî ?  
Dică toți ce vor să dică.  
Trécă în lume cine o trece :  
Ca să nu'ndrăgești nimica,  
*Tu rămăi la tôte rece.*

*Tu rămăi la tôte rece,  
De te 'ndémnă de te chémă,  
Ce e val, ca valul trece  
Nu spera și nu ai témă.  
Te întreabă și socóte  
Ce e rău și ce e bine ;  
Tôte's vechi și nouă tôte.  
Vremea trece vremea vine.*

**Mihail Eminescu**

## EDUCAȚIUNEA

(Urmare și fine)

Pentru ca fie-care să'și pótă da séma și mai bine despre greutățile educațiunii copiilor, trebuie să se aibă în vedere două lucruri. Unul din aceste lucruri este natura saù firea ómenilor cu înclinările, cu temperamentele și cu tôte particularitățile cari constituiesc individualitatea fie-căruia și cari fac ca adese-orî însuși omul matur să nu se pótă înțelege pe sine însuși,

să nu se pótă mulțumi, satisface și să nu se pótă dirige pe căile cele bune. De unde urmédă că, dacă omul însuși nu și pótă da tot d'auna séma despre sineși, și nu se pótă tot d'a-una dirige pe căile cele mai bune, apoi cu cât nu este mai greú spre a și da cineva séma despre firea, despre pornirile unui alt om și de a le dirige încă *fără violență*. Al doilé lucru ce trebuie avut in vedere pentru aprețierea greutăților educațiunii copiilor, este însuși programul educațiunii. In adevér, o educațiune completă trebuind să desvolte în paralel corpul, mintea și inima copilului, așa în cât să se stabiléscă o armonie deplină între aceste trei elemente ale ființei omenéști urmédă neapărat ca programul unei asemenea educațiune completă să îmbrățișeze educația corporală, intelectuală și morală, și or-cine știe :

1) că *Educațiunea corporală saú fizică* are de scop să dé corpului o astfel de îngrijire și de desvoltare, în cât copilul să fie nu numai scutit, pe cât se pótă, de bóle, de suferințe, și să trăéscă cât mai lung timp ; dar încă să fie și mai capabil, mai apt de a avé o minte sănétosă, un spirit forte ; căci este știut că numai într'un corp sănétos pótă locui o minte sănétosă, cea-ce điceaú și Latiniú : *in corpore sano, mens sana*.

Afară de acestea, educația corporală are încă misia de a corige pe cât se pótă chiar unele din defectele naturale. Astfel s'aú vėđut copii născuți peltici, gāngavi, gálbejiți, piperniciți, etc., cari s'aú vindecat de aceste rele numai prin îngrijirile educatorilor cari aú chemat în ajutor negreșit pe ómenii de știință. Dar chiar graiul, acest dar ce are omul de a și esprima sentimentele, ideile și cugetările prin vorbe, însuși acest dar este datorit tot educațiunii. Am vėđut mai sus că un copil isolat de contactul cu or-ce ființă omenéscă rămâne mut.

Mijlócele prin cari educațiunea fizică tinde la realizarea scopului séu sunt regularitatea vieței ;—desvoltarea armonică a simțurilor, mai ales a vėđului, auđului și pipăitului ;—exercițiile de mișcare și gimnastică, hrana sănétosă și cumpétată, și în fine observarea constantă a prescripțiunilor igienei.

2) Noi știm că **Educațiunea intelectuală** are de scop să formeze și să desvolte mintea copilului, așa în cât să pótă pricepe, să pótă judeca cu siguranță, cu înlesnire și mai ales



cu precisiune ; căci, dupe cum perfecțiunea unei pendule constă nu în iuțimea, ci în regularitatea sa ; de asemenea și meritul spiritului nu constă în vivacitate, ci în esactitate. Și pentru ca să putem ajunge saū cel puțin a ne apropia de acest scop, trebuie să punem pe copil în pozițiune ca să își de sēma el însuși despre fie-care lucru și despre fie-care ființă ce întâlnește în natură, privindule din punctul de vedere al formei, al culōrei, al dimensiunilor, al folosului, al materialului din care s'a format un lucru, etc. Educația este datōre să deștepte atenția copilului și să îl cultive memoria, să îl hrănescă imaginația cu măsură și să îl imputernicēscă rațiunea, să îl perfecționeze sensibilitatea, conform prescripțiunilor pedagogiei și filosofiei.

3) Trebuie să se știe că *Educația morală* are un scop mult mai înalt de cât educațiunea fizică și chiar de cât ce intelectuală. În adevăr, scopul ei este de a forma facultatea morală a omului, cea ce de ordinar se numește inima, sufletul, esențialul omului, cea ce deosibește cu totul pe om de tōte celelalte creature pămēntești. Acēstă facultate morală a omului este cea ce în filosofie se chiamă puterea dată omului de a voi, de a lua hotăriri și de a aduce la îndeplinire hotăririle luate.

Noblețea sentimentelor, mărinimia, mărimia caracterelor și virtutea, însă și virtutea, sunt rezultatul dobândit printr'o adevărată educațiune morală. Acēstă educațiune are un rol pozitiv și altul negativ. Rolul pozitiv constă în a pune pe copil în pozițiune să se pōtă disciplina el însuși și să contracteze *deprinderi* bune, adică să îl facă a îi plăce lucrul, activitatea, regula și esactitatea, să fie sincer, cuviincios și binefăcător ; dar mai presus de tōte acestea, *misiunea* educațiunii morale constă în a face pe copil *capabil de a voi* lucruri adevărate, bune și frumoșe pe de o parte ; ér pe de alta, *capabil de a lua hotăriri* și de a le aduce la îndeplinire, dar nu să se lase a fi préda incisiunii, încertitudinii, care degradă atât de mult pe om, că el nu și pōte forma nici odată o opiniune a sa proprie asupra fie-cărui cestiuni, și de acēa un asemenea om rămâne tot d'auna fără caracter <sup>1)</sup>. Cât despre rolul negativ al educați-

<sup>1)</sup> În vorbirea de tōtă ziua se întrebuintēză cuvēntul *caracter* în locul cuvēntului *temperament*. Așa se aude adese dicēndu-se : cutare este de un caracter violent, rēu,

unii, constă în a vindeca pe copil de defectuositățile morale, adică de a lupta contra pornirilor celor rele, cum este, de exemplu, contra ușurinței și a lenei, de cari sunt bătutii mulți copii; contra nemulțumirii, egoismului și presumpțiunii cari sunt comune mai tuturor copiilor, și chiar contra avidității, și învidiei, contra răutății și minciunii, cari se întâlnesc la o bună parte din copii.

Din aceste țise, or-cine poate vedea că educațiunea morală este nu numai coróna celorlalte educații, ci că este și cea mai gră, de aceea și este privită cu tot dreptul ca educațiunea propriu țisă, așa în cât când țice cineva educațiune, înțelege mai totd'auna educațiunea morală.

Dar la educațiunea morală se mai raportă încă și educațiunea națională, care urmărește scopul de a cultiva sentimentele de Patrie.

Acum, când avem sub ochii noștri acest resumat al programului educațiunii copiilor și când nu uităm cât de ciudată este și firea omului, credem că or cine ne va da dreptate, când susținem că educațiunea este cea mai gră misiune. În adevăr, spre a fi cineva adevărat educator nu este destul să fie familiarizat cu științele *igienice, pedagogice, filosofice, morale, religioase, sociologice*; dar trebuie să aibă dragoste de această ocupațiune, să fie însuflețit de devotament până la sacrificiul repausului și al oricărei alte ocupațiuni; așa în cât el să fie ne încetat cu copiii spre a le observa toate mișcările, pornirile, faptele și în fine toate manifestările sufletului lor, pentru ca ast-fel cunoscându-le firea să îi potă *deprinde*, să îi potă *obișnui* a merge pe calea cea bună. Da, să îi potă deprinde, căci *deprinderea, obișnuința* jocă un mare rol în educațiune, ba chiar în viața întregă, căci obiceiul se face o a doua fire, se face un nărav din fire, fie în rău sau în bine <sup>1)</sup>, adevăr recunoscut chiar de cei vechi, cari țiceau *usus altera natura*, adică obiceiul se face o a doua fire.

---

iute, blând, potolit. ; pe când ar trebui să se țică : cutare este de un temperament violent, rău, iute, blând, etc ; pentru că sub cuvântul caracter înțelegem calitățile morale ale unei persoane, dupe cum se va vedea, când se va tracta despre caractere și temperamente.

<sup>1)</sup> Istoria spune că Licurg, marele legiuitor grec, care a trăit acum trei mii de ani, a luat doi cățeluși, născuți în aceeași țic și de aceeași mamă, și a pus de îi a crescut deosebit unul de altul. Pe unul l'a crescut cu bucate bine țătite, ăr pe

Dar dacă ținem să dovedim influența educațiunii, prin acésta nu voim însă să susținem într'un mod absolut că deprinderea, că educațiunea are atât de mare putere, în cât să pótă schimba cu totul temperamentele, moravurile, în fine firea copiilor, după cum ar voi educatorii unei singure generațiunii. Dacăm susține acésta, în loc să câștige cauza educații, din contră é ar perde; căci faptele ne ar da o completă desmintire; de óre-ce pe fie-care ți auđim ȃicȃndu-se, în pofida câte unui fiú de bogătaș care a eșit réu: «Fierului réu n'ai ce-í face!..... Uite, bieții părinți au cheltuit destul «cu d-lui ca să 'l facă om de omenie, dar de géba le au fost «tóte cheltuelile, căci 'l veđi!» Cu tóte că multe din asemenea casuri nu pot fi luate în considerație contra influenței educațiunii, din caúsă că póte mulți din niște asemenea copii s'au corupt, s'au stricat de societatea în care au trăit; cu tóte acestea datorí suntem să recunoștem că educațiunea nu póte exercita o așa de mare influență în cât să pótă într'o singură generație astémpéra cu totul temperamentele cele violente, să pótă îmbunătăți cu totul firea cé ré, să pótă schimba cu totul deprinderile cele rele moștenite cu sângele. Da, educațiunea nu póte săvârși ast-fel de schimbări radicale într'o singură generație; dar dacă é continue fără ínterupere asupra mai multor generațiunii, atunci é póte ínrădăcina treptat în sângele, în carnea și în nervii generațiunilor viitoare temperamentele din ce în ce mai blánde, deprinderi din ce în ce mai bune, cari vor merge tot progresând din generație în generație, dacă educația nu se va ínterupe, până când ómenii vor ajunge la idealul de perfecțiune posibil.

«Dar, ne vor íntreba mulți, óre educațiunea primită de «părinți și de moși, s'aibă é óre-care influență asupra ur-«mașilor?» Da, respund știința și experiența. În adevér, cine nu știe astă-đi că copiii se nasc cu tendințe, cu dispozițiuni, cu apucături asemenea acelorale familii și care n'așteptă de cât ocasiunea spre a se manifesta? Cine nu cunoște óre fá-milii íntregi ai căror copii și nepoți mai toți au eșit musi-

---

altul l'a crescut puindu-l să 'și găséscă el máncarea prin pădure și câmp. Apoi 'l a adus pe amândoi și le a pus înainte bucate de cuine și un epure viu. Cătelul crescut în casă nici nu s'a uitat la epure, și s'a pus să mánance bucatele gătite, pe când cel alt nu s'a uitat la vasul cu bucate, ci s'a luat după epure. Ecă puterea deprinderii.

canți, matematicii sau poezii distinși, după cum părinții și moșii lor se distinseseră într'una sau într'alta din aceste specialități? Acestea și multe alte asemenea fapte probază că dispozițiile pentru o specialitate oarecare se moștenesc de la părinți și străbuni, după cum se moștenesc și dispozițiile pentru unele bóle. Dar, cum se esplică oare această moștenire de dispoziții pentru o ocupație sau pentru alta? Etă cum o esplică știința. Fibrele nervóse și întru cât-va chiar fibrele musculare au puterea de a 'și aduce aminte de funcțiunile ce le au îndeplinit în părinții și moșii copiilor actuali, de îndată ce acele funcțiuni se *repetă*.

Deci, datorii sunt educatorii noii generațiuni, dacă nu voesc să le fle munca de géba sau pré puțin producătoare, datorii sunt, dicem, să 'și dé osteneła a cunoște mai întâi dispozițiile moștenite ale copiilor a cărora educațiune le este incredințată, și apoi a stărui să se repetéscă cât mai adese faptele cari convin acelor dispozițiuni moștenite.

Acum, daca ne am arunca privirea înapoi asupra celor díse în privința educațiunii în genere, am vedé că s'a dovedit întru cât-va că educațiunea este desvoltarea, dirigerea oricării ființe. dar mai ales a ființei umane; că educațiunea departe de a fi inferióră instrucțiunii, din contră é póte fi considerată chiar superióră acestia; căci, pe când instrucțiunea urmărește numai înavuțirea spiritului cu cunoștințe; educațiunea urmărește nu numai desvoltarea, formarea, dirigerea spiritului și punerea în practică a cunoștințelor dobândite prin învățatură, dar încă formarea, desvoltarea și dirigerea corpului și a inimei omului.

Din cele díse până aci s'a mai dovedit că educația exercită o mare influență asupra omului; că é este cé mai gré misiune din lume, din cauza naturei celei ciudate a omului și din cauza multelor condițiuni ce se cer persónelor însărcinate cu educațiunea. În adevăr, pe de o parte s'a vedut că omul are o fire așa de ciudată în cât une-orii nu 'l poți mulțumi cu nimic, dacă n'are nici o témă de nimeni și daca nici judecata nu 'i este așa de desvoltată în cât să póta judeca el însuși urmările faptelor sale. Pe de altă parte éráși, programul unei educațiuni complete care îmbrățișeză educația fisică, intelectuală și morală, acest program prescrie atâtea îndato-

riri, în cât educatorii trebuiesc să fie buni cunoscători ai corpului omenesc, să posedă, în mod enciclopedic este adevărat, dar practic, toate cunoștințele medicale, pedagogice, filosofice, sociologice și morale, să fie făcută practică, să fie onestă și morală, să aibă dragoste pentru această ocupațiune, și stăruință, da, stăruință neîncetată ca să pótă deprinde pe copil, pe cât se póte, cu obiceiuri bune și să 'i desvolte ast-fel judecata, în cât să se pótă disciplina el însuși și să 'și pótă da séma de urmările fie-cării fapte, precum și de răspunderea morală.

Eniù Bálténu

---

## B I S E R I C A

---

Nici o dată biserica română n'a fost așa de părăsită de către credincioșii săi, cum este astăzi.

Mulți se întreabă asupra cauzei acestei răceli, și fie-care răspunde, cum îl taie capul. Astfel, unii dic că dacă Românii nici nu iubesc nici nu urăsc biserica lor, ei o privesc cu nepăsare, acesta este numai din cauza învățăturilor din ziua de astăzi. În acest sens vorbesc mai mult fețele bisericesti și partizanii lor; de aceea ei cred că lucrul cel mai nemerit pentru îndreptarea răului este constituirea de comitete pentru combaterea spiritului modern, adică nimicirea progresului.

Alți oameni însă susțin că Românii s'au răcit de biserică chiar din cauza funcționarilor bisericesti în genere, și în parte a acelor cari se află în capul treburilor religioase, din cari cé mai mare parte nu numai că nu 'și înțeleg misiunea, dar cea-ce este mai rău dau loc la scandaluri demoralizătoare.

Mai sunt încă alte persoane cari atribuesc o parte a acestui rău formelor învechite și poruncelor pré aspre ale bisericeii, devenite o povară insuportabilă pentru viața din ziua de astăzi, cea ce justifică călcarea, violarea lor; ba încă pe această urmă mergem la violarea și altor porunci, cari fără această diră s'ar puté respecta de toți creștinii. Astfel, biserica poruncind ca să nu se mănânce mai multe săptămâni pe an de cât legume și burueni, și creștinii neputându-se conforma acestei porunci, ei o calcă; dar precum totdeauna dupe pasul d'antâiu cel d'al 2-lé este mai puțin greú; așa și aci, creș-

tinul se obișnuiește cu călcarea poruncilor, și nu mai are nici un scrupul, nici o muștrare de conștiință a călca în picioare chiar toate celelalte porunci bisericești; așa că nu mai rămân necălcate de cât acele porunci cari sunt prevădute și în legile omenești; precum este, de exemplu: „să nu faci rău apropelui tău“. Dar o dată omul ajuns aci, nu mai are nici o legătură cu biserica, nu mai simte nici o trebuință sufletescă de biserică.

Astfel sunt împărțite părerile în privința cauzelor recelei Românilor de biserică.

Intențiunea noastră nu este de a intra acum în desbaterea acestor puncte; ci nu mai de a le pune spre a vedea dacă pînă la numărul viitor se prezintă vr'o pană competentă care să le desfășure în totă întinderea lor. Cu toate acestea în trecut tot declarăm că fie-care din cele trei păreri de aci de mai sus este pînă la un punct oare-care adevărată.

În așteptarea ca pe viitor să se dea cuvenita dezvoltare acestei chestiuni, acum încheiăm cu următoarea povestire.

Când eram la Berlin, ne duceam o dată la biserica rusescă, altă dată la marele templu evreesc, altă dată la domnia germană, etc. Ei bine, din toate acestea nici una nu ne a fascinat așa de mult ca templul evreesc. Decorurile, solemnitatea cea maiestosă și muzica; da muzica cea minunată ne a transportat astfel în cât ni se părea că nu mai atingeam cu picioarele pământul, er la eșirea din biserică simțiam inima noastră mai înălțată, mai purificată și mai dispusă de cât or când pentru fapte bune.

De curiositate ne am mai dus și prin alte biserici evrești, dar nici o dată n'am putut sta pînă la sfârșitul slujbei, de și religia era tot cea israelită.

Credem de prisos a explica cauza acestor deosebite impresiuni, dar urmarea este că esențialul unui cult constă în a încanta urechia și în a fascina ochiul, pentru ca să misce inima și să dispună pe om spre fapte bune.

Cine are ochi de vădut, vedă! Cine are urechi de auzit, auză!

Presbiter.

## O biserică zugrăvită dupe regulele artei.

Din toate bisericile române câte cunoștem noi, nu știm să fie vr'una zugrăvită dupe regulele artei, afară de biserică cunoscută sub numele *Sf. George cel vechiu* din București. În adevăr, când intri într'o biserică și privești la chipurile sântilor, mai că nu poți deosibi pe unul de altul de cât dupe bărbi și *întru cât va* dupe costum, așa că poți lua pe un sânt drept altul în bună voe. În pomenita biserică însă nu este astfel. Aci fie care figură are coloritul său, carnațiunea sa care-l deosibește de alte figură. Dar cea ce distinge încă și mai mult pe zugravul acestei biserici, este arta ce a pus în făcerea tablourilor, unde toate figurile se ved că fac parte din acelaș tabloă, esprimând fie-care idea de care se presupune că este dominată.

Dacă toate templele cele noi s'ar zugrăvi astfel, negreșit că pictura ar lua órecare avânt. Altă dată mai mult.

NB. Biserica S-tul George vechiu a fost zugrăvită de Dl. Pompilian, profesor la gimnaziul Lazăr.

BCU Cluj / Central University Library Cluj Pictor.

## SURDO-MUȚII

### Metóda de a'i face să vorbescă.

În No. 1 al revistei noastre, am scris ceva despre surdo-muți. Astăzi voim să începem în mod mai sistematic. În această lucrare avem în vedere mai ales cartea D-lui Magnat, din Geneva, numită *Curs de articulație* pentru a învăța vorbirea articulată pe surdo-muți.

Înainte însă de a păși mai departe este bine să se știe că *articulație* sau *vorbire articulată* va să dică aci vorbirea glasnică, cea care se produce prin scótere de sunete și prin unirea lor în gură ; așa cum facem toți câtă avem fericirea de a nu fi surdo-muți. Deci a învăța pe surdo-muți articulația sau vorbirea articulată va să dică a'i face să vorbescă cu voce ca persoanele cari nu sunt surdo-mute.

D-l Magnat, directorul institutului de surdo-muți din Geneva, este foarte renumit pentru metoda sa de a face pe surdo-muți să vorbescă. În acest scop el a compus niște

cărți a nume, din cari cé d'ântăiū este numită „*Citologie*“ care nu este de cât un fel de abecedar.

Copilul surdo-mut învață d'ântăiū să articuleze, să pronunțe sunete izolate, apoi să unescă aceste sunete pentru formarea de vorbe, cari corespund unor figuri. Acesta face obiectul *Citologiei*.

Când școlarul a terminat cursul său de articulație, cunoște 600 pină la 700 de nume cărora atunci el învață să le dé calități prin întrebuintarea de adiective potrivite și a verbului *a fi* la a 3<sup>a</sup> persoană singulară de la prezentul indicativului.

Apoi, vine întrebuintarea verbului ajutor *avé*, a pronunțelor, a verbelor și a vorbelor invariabile cele mai întrebuintate. Școlarul surdo-mut care va cunoște bine această carte va pute intra în relație, cu școlarii vorbitori, prin vorbirea articulată, părăsind semnele. Atunci trebuie să se dé școlarlui surdo-mut o a doua carte de citire, resumând cele învățate, prin formarea de frase potrivite înțelesului său, și desvoltând pricepera lui prin trecerea de la cunoscut la necunoscut.

BCU Cluj / Central University Library Cluj  
 În acest scop, a făcut o alegere de subiecte aplicate la viața zilnică.

După acesta vine o a treia carte de citire, servind de urmare primei cărți pentru întrebuintarea de vorbe noi. Când școlarul surdo-mut a terminat această carte știe să vorbească. În ce privește vorbirea, el e atunci cam egal copilului auditor când intră în școală, dar el este superior acestuia în ce privește scrierea, aritmetica și ortografia. Surdo-mutul poate acum să începă gramatica, istoria, geografia, desemnul și să deslege probleme asupra celor 4 operații. De acum înainte toate lecțiunile i vor fi date prin vorbirea articulată întocmai ca unui școlar auditor. Atunci se poate trece la a 4<sup>a</sup> carte de citire.

Învățământul în institutul D-lui Magnat, din Geneva, este împărțit astfel :

Anul întâiū : *articulația propriū șiă ; citologia ; nume de obiecte ; anul al 2-lé : prima carte de citire ; formare de frase ; a doua carte de citire ; anul al 3-lé : cartea a treia de citire, continuarea formării de frase și estrase din convorbirile cu școlarii. Anul al 4-lé și al 5-lé : învăț-*



*tură primară : citire, scriere, gramatică, aritmetică, istorie, geografie, desemn.* Anul al 6 și al 7-lé : *învățătura secundară*

Pentru ca acest resumat să fie înțeles, urmază neapărat să intrăm în amănuntele necesare.

### Pot óre toți surdo-muții s'ajungă a vorbi cu glas ?

La această întrebare nu se póte respunde într'un mod absolut. În adevăr, cé mai mare parte dintre surdo-muți pot ajunge să vorbescă prin metoda vorbirii articulate ; dar sunt unii surdo-muți cari nu pot ajunge la acest rezultat. În această de a doua clasă se pot pune *antăii* surdo-muții idioti sau așa de slabi de minte, în cât or-ce li s'ar face, ei n'ar puté pricepe jocul organelor vorbirii. Din cauza nelucrării lor, aceste organe nu vor puté face exercițiile necesare spre a produce sunete destul de accentuate. Al doilé se pot pune în această clasă surdo-muții a căror sănătate este atinsă de o mare slăbiciune fizică în urma unei slăbirii generale a sistemului nervos, mai cu sémă dacă această slăbiciune provine din acea a organelor interióre proprii producerii glasului. Niște asemeni surdo-muți nu vor ajunge nici o dată să vorbescă. Al 3-lé sunt surdo-muții ale căror organe vocale ar fi afară din cale defectóse, așa în cât aceștia n'ar puté nici o dată să ajungă la claritatea de pronunțare necesară comunicărilor noastre orale, sau și acei surdo-muți a căror vedere ar fi afară din cale slabă, așa în cât ei n'ar puté urma cu tótă atenția necesară mișcările gurei pentru a le imita și apoi a le citi.

„Dar mă grăbesc s'affirm, dice D-l Magnat, că organele „fisice nu impedică în genere pe surdo-mut de a vorbi. În „adevăr organele vorbirii (1) aú ș'alte funcții de cât acele ale „producerii sunetelor. Astfel plămâni care înainte de tóte „sunt organele respirații, fac în acelaș timp suflarea necesară jocului instrumentului vocal. Faringele (gâtleejul) „din care ie naștere canalul respirator și cel digestiv, tot „el forméză tubul resonător. Gura, garnisită cu dinți și „împodobită cu limba, face serviciul de a amesteca ali-

(1) Organele vorbirii sau instrumentul vocal se compune din *plămâni*, laringe (gâtleej), limbă, dinți, buze și gură.

„mentele și tot-odată servă de pavilion al instrumentului „vorbirii“, căci știut este că fără limbă, fără dinți și fără buze nimeni n'ar pute vorbi. — Din acestea D-l Magnat conchide că or-ce surdo-mut este propriu a fi format la pronunțarea vorbelor, deși ar fi născut surdo-mut, așa de tare de ureche, în cât să n'auză sgomotele cele mari, destul numai ca respirația, amestecarea și înghițirea să se facă fără greutate, ca mintea și vedul să fie bune. Mai departe autorul combate școla francesă care se serveste mai numai de semne și disprețuște metoda germană, adică învățarea vorbirii articulate în institutele de surdo-muți. El susține cu tot dreptul ca profesorul surdo-muților să audă bine și ca surdo-muții să fie despărțiți în două părți, adică de o parte acei care pot învăța vorbirea articulată și de alta cei care nu sunt capabili a ajunge la acesta. Această despărțire este motivată prin aceea că dacă cele două clase de surdo-muți ar fi la un loc, dascălul, spre a fi înțeles de toți, ar fi nevoit să le vorbescă tuturor prin semne cu degetele, și așa surdo-muții capabili de a vorbi cu timpul, n'ar face exercițiu cu dascălul lor.— Dascălul de surdo-muți are să lupte cu mari greutate spre a'î aduce la vorbirea articulată; căci, dacă muma copilului auditor spre a'î face să vorbescă la început își dă mare osteneală, repetând același lucru de mii și mii de ori în primii ani ai prunciei spre a ajuta natura, apoi cu cât nu o să fie mai mari greutatele unui dascăl care își propune să învețe a vorbi pe copiii surdo-muți pe care mamele nu au putut isbui să-î facă a vorbi. Cu toate aceste mari greutate; dacă organele vor fi sănătoase și mintea întregă, surdo-muții vor ajunge să scotă glas, sunete, să facă vorbe și frase întregi, dacă se va aplica cu esactitate metoda articulațiunii, dacă vorbirea articulată va domni în clasă, în relațiile surdo-muților fie între dânsii sau cu școlarii auditori.

Printre surdo-muți sunt unii care aud unele sunete sau sgomote, alții aud numai sgomote violente sau n'aud de loc. Constatarea gradului de audire la copiii surdo-muți este foarte gră; căci un copil care astăzi n'aud de loc preste cât va timp poate să începă a audi din ce în ce mai mult. Ecă, de exemplu, un cas despre care vorbește D-l Magnat.— „Un școlar „pentru care eram sigur, scrie el, că n'avea aud ajunsă să vor-

„bescă și să comunice cu înlesnire ideile și impresiile sale,  
 „și atunci îmi spuse că la sosirea sa în pensionat n'auzia,  
 „dar că în urmă a început s'auză musica militară, toate sgo-  
 „motele mai tari dimprejurul precum și glasul omului care  
 „i striga tare; el pôte, adaugă densusul, să înțelegă câte odată  
 „unele vocale. L'întrebaî, cum dobândise acest grad de aud,  
 „el îmi respuse că eșercițiile de articulație ce făcea pe fie-  
 „care di cu mine, 'i deșteptaseră atenția lui asupra acea ce pri-  
 „cepe astădi, că a dirigit toate puterile sale ca să ajungă a audî,  
 „dar tot n'aude mult.“

Urmarea naturală a acestuî fel de descoperire n'ar fi ôre  
 că articulația desvoltă audul?

(Va urma)

Eniū Bălténu

## STEJARUL ÎN ROMÂNIA

Stejarul este unul din arboriî ceî mai prețioși ai pădurilor,  
 din cauza multelor trebuințe la cari respunde și din cauza ca-  
 lităților sale tehnice.



În alte țeri, el este rar, dar are mare va-  
 lôre, pe când la noi este în mare cantitate,  
 însă are o mică valôre: 1) din cauza inferio-  
 rității lui față cu ceî streini; 2) din cauza  
 lipsei de industrii lemnose și 3) din cauza  
 lipsei de mijlôce ușore de transport.

Afară de importanța tehnică a lemnului  
 de stejar, (căci se pot face multe lucruri din  
 el), influența arborului întreg în puterea lui de  
 vegetație este pôte și mai însemnată pentru o  
 țără agricolă ca a noastră.

El are o mare transpirație, absôrbe mare cantitate de  
 apă; de aceea i priesc solurile umede. O parte din apa  
 ce cade pe suprafața pământului servă ca vehicul de alimen-  
 tare, adică purtător de hrană în vegetația arborilor și apoi  
 trece prin esalarea frunzelor în atmosferă, sub formă de va-  
 porî apoiși, cari se prefac în norî cari aduc ploî.

Regiunile împădurite vor fi cu atât mai umede cu cât ele  
 vor avé mai mulți stejari, căci la cé mai mică răcire a ae-

rului, aburiile ce es din stejari, vor cadé in bóbe mânóse de plóe saú de rouă.

Un stejár înalt de 21 de metri, în etate de 150 de ani, dá pe fie care-đi doi metri cubici de apă; așa cá 83 de stejari, coprinși pe un pogon, ar da 166 de metri cubici apă pe fie-care ți. Doué pogóne de stejari ar da atáta apă, in' cât ar puté scápa de uscáciune un câmp pe timpuri de secetá; cáci stejarii dupé doué pogóne ar da la 40,000 de metri cubici de apă dátátóre de viétá in cele trei luni de mari cálduri.

Fatá cu aceste minuni ale stejárului, ar trebui or-ce proprietar de mošie, și cel ántáiú guvernul, sá se grábescá a face páduri de stejari, unde nu sunt și sá'i îngrijescá acolo unde sunt.

La noi sunt 4 specii de stejár : stejárul propriú ős; gorunul, gárnița și cerul.

Stejárul propriú ős crește spre munte și spre câmp, dá cel mái bun lemn pentru construcții, fiind tare și resistant.

Gorunul crește pe coline, dá lemn pentru mobile, mái móle de cât stejárul, dar durabil și ușor de lucrat.

Gárnița (*quercus conferta*), care mái cá nu se găsește in alte țeri, afará din Románia, crește in câmpii și spre munte, lemn bun și de lucru, dar cel mái bun de foc.

Cerul crește numai spre câmp, dá lemnú de foc, pentru cáldurá și járatec bun.

Deci in țera nóstrá trebuie cultiváți mái mult stejárul propriú ős și gorunul.

Alte țeri áú mái puține páduri de cât noi și cu tóte acestea ele fac mari afaceri cu lemnária. Astfel in anul 1882, Románia a trimis in streinátate 15 milióne și jumétate de franci pentru ca sá cumpere lemnárie lucratá; éré a primit din streinátate de abia 5 milióne și mái bine de franci ca sá'i trimitá lemne nelucrate. In 1883, áú esit de la noi aprópe 19 milióne de lei pentru lemnárie și s'áú primit din streinátate 8 milióne de lei ca sá se trimitá lemne nelucrate.

Noi, cu 18 la sutá páduri din suprafáța țerei sá cumpéram lemne din streinátate ! ce hațjocurá !

(Prelucrat dupe jurnalul „Cultivatorul“)

## O ARUNCATURA DE OCHIŪ ASUPRA EDUCAȚIUNII

de D-l M. C. FLORENȚIU.

În numărul trecut am făgăduit să dăm câte-va bucăți din această cărticică meritorie. Acum ne împlinim promisiunea. Dupe ore-cari considerații generale D-l Florențiu urmăzează așa :

„La început educațiunea este cu totul simplă și naivă. Părintii învață pe copii, cea-ce au învățat și ei de la părinții și moșii lor, și copiii imităză ce vîd făcînd părinții lor. Și această imitațiune, departe de a fi un rău, este cel mai mare principiu de progres, căci copilul imitînd cultura generațiunii



trece, adaugă și perfecționează ce a imitat, pentru că totă noua generațiune se înalță natural sub influența celei ce a produs-o priimind de la dînsa direcțiunii, opiniunii obiceiuri și exemple. Cu toate acestea, o îmbunătățire reală și adevărată a mersului omenirii, nu este asigurată de cât din momentul

care are principiile și legile sale nemutabile.

„Numai unei asemenea educațiunii directe, omenirea datorează totă onórea și progresele sale, pentru că numai printr'înșea, dacă este bine condusă, generațiunea ce se înalță este pusă în posesiunea tuturilor progreselor anteriore, și devine capabilă de a crește și îmbunătăți această moștenire.

„Ast-fel idea educațiunii se măraște, învederîndu-ne că é n'are de obiect numai de a conduce desvoltarea copilului ca individ, ci și de a asigura ameliorarea societății și întréga perfecționare a speței.

„Educațiunea înțeleptă, fundată pe conștiința adevăratei nature umane respectînd ordinea lucrurilor stabilite, le întărește în ce au de rațional și tinde a le ameliora și perfecționa.

„O asemenea educațiune însă, nu póte fi posibilă, de cât numai într'o societate adevărat liberă, care să priiméscă progresul cu stabilitate, căci numai într'o asemenea societate educațiunea va puté fi în acelaș timp conservătoare, întărind bazele constituțiunii, și progresivă, în cât această constituțiune

nu va tinde a esclude nici o îmbunătățire organică și regulată.

„Numai o asemenea educațiune va pute fi în acelaș timp politică și socială, precum și raționată, națională, morală și umană... .

„Educațiunea înțeleptă conduce și grăbește desvoltarea tuturor facultăților noastre, regulându-le prin rațiuni și morală.

„Numai această educațiune merită acest nume, căci numai é este demnă a preocupa tótă mintea înțeleptului.. ....

„In espresiunea comună, vorbele educațiune și instrucțiune sunt sinonime, și acesta cu drept cuvânt, pentru că educațiunea și instrucțiunea se complinesc reciproc și coincid tot-d'a-una. Dar ca tóte sinonimele, aceste doué vorbe exprimă doué spețe ale unui singur gen, adică o idee comună cu doué nuanțe ce le disting... . Educațiunea are mai mult de scop formarea caracterului și a obișnuințelor, pe când instrucțiunea, înălțarea și nutrirea inteligenței. Educațiunea este imperfectă dacă nu imposibilă, fără instrucțiune, precum și instrucțiunea este incultă și vătămătore fără educațiune. Dar cu tóte acestea, de și educațiunea și instrucțiunea au atâta legătură și afinitate în practică, principiile și rezultatele lor, pentru umanitate, sunt cu totul deosebite.

„Educațiunea are de obiect desvoltarea facultăților relative la formarea bunelor moravuri, neadmițând instrucțiunea de cât în numărul mijlócelor sale spre atingerea acestui scop, pe când instrucțiunea sau învățătura considerată în parte, are pentru rezultat special obținerea cunoștințelor.

„Educațiunea, propriu ăisă, în înțelesul cel mai restrâns și semnificativ al cuvântului, este cultura inimii, precum instrucțiunea se póte numi a spiritului. Știința educațiunii și instrucțiunii însă, presupune pe a disciplinei și câte trele unite, constituiesc cé mai înaltă știință *pedagogică*...

„Despre principiul general al educațiunii, s'ar pute ăice cu un mare înțelept al vechimii, că o bună educațiune consistă în a da corpului și sufletului tótă perfecțiunea de care sunt priimitóre.. ....

„Cugetarea ce ni se pare că exprimă cel mai puternic și mai adevărat principiu al educațiunii propriu ăisă este *desvoltarea armonică și liberă a tuturor facultăților noastre supunen-*

*du-le pe toate la censura celei mai conștiințioase rațiuni*, pentru că numai acest principiu poate satisface toate legitimele noastre interese, înbrățișa toate sentimentele, nutri necesitățile tuturilor claselor societății, și reprima ori-ce aplicațiune particulară și interesată sau exclusiv politică, adică condamnând tot felul de sclavism în materie de educațiune

„In marea operă a educațiunii se deosebesc trei feluri de elemente : *Disciplina, Educațiunea, și Instrucțiunea.*

„Disciplina nu este educațiunea, însă este o parte și condițiunea, și nu trebuie nici o dată uitat că é nu este de cât un mijloc, care alungă tot ce ar fi împotrivor la scopul educațiunii.....

„In adevăr, disciplina fiind guvernământul învățătorei, în propriul interes al educațiunii, ne procură toate mijlocele de a cunoște natura umană în general și temperamentele individuale ale copiilor în particular. Și dacă, cum se pretindea odinioară, că omul se naște corupt sau blestemat, înclinat numai la rău, atunci va trebui spre a 'l îndrepta, a usa de forță, de regimul terorei și represiunilor violenți. Iar dacă omul se naște bun, după cum s'a pretins mai târziu, va fi destul a 'l lăsa să se desvolte în libertate, și atunci toate măsurile rigórei devin nu numai de prisos și nefolositoare, dar încă vătămătoare și criminale. Iar dacă, înfine, toate acestea nu sunt decât niște închipuiri produs, al neștiinței sau al relelor intențiuni, și omul se naște inocent, după cum o voește rațiunea de acord cu *evangelitul*, adică nici bun nici rău, dar cu germinile tuturilor virtuților și tuturilor vițurilor, atunci va fi destul a 'l tracta cu o *delicateță severă*, reprimând aplicările către rău și favorisând bunele dispozițiuni.

„Educatorul dar trebuie să studieze profund natura particulară a copilului, și in urmă, în cunoștința de cauză, să 'l potă convinge de adevărata sa ființă, deșteptând într'ensul sentimentul *frumosului și onestului*, fără care nu va ajunge nici o dată a vieții ca ființă fericită și raționabilă.

„Educatorul trebuie să se pătrundă că el nu este chemat a lucra asupra unei materii pasive și inertă, ci asupra unui suflet plin de mișcare și aspirator la deplina libertate, și că a educa este a nutri, fortifica, inobila și înălța, adică a ridica pe om la mărimea scopului ce 'și-a propus Dumnezeu, când

l'a dotat cu atâtea nobile facultăți. Pe când a învăța sau a instrui, nu este de cât a culege idei și a și-le însuși.

„Educațiunea propriu zisă dar, este tot de odată o știință și o artă prin eselență, adică o artă dominătoare tuturilor, și conducătorul său dirigiator omului către dânsa, un artist superior, cu deosebire numai că artistul comun fasonază o marmură brută după plăceré sa, sau transportă pe o pânză imaginea ce l'a încântat, și de n'a isbutit la ântâia încercare, o pôte reface după ideia ce 'i-a venit mai pe urmă, pe când artistul educator, fiind chemat a lucra asupra unei ființe vii, n'are acest avantajos privilegiu, pentru că opera sa, dacă voesce a viețui, trebuie să fie pusă de la început pe calea adevăratei sale naturi, dotând-o d'o dată cu cé mai înaltă perfecțiune, al căreia model nu 'i-l poate procura de cât cé mai profundă și sănătósă rațiune.

„Vedeți dar, educatorilor, ce gré și nobilă sarcină aveți voi! Vedeți ce mare răspundere aveți înaintea lui Dumnezeu și a semenilor voștri! Un rege său puternic al pământului, într'o bună dispozițiune, poate noroci câte-va persoane, și un asasin, în furie, ucide câte-va individe, pe când voi puteți fericii să ucidă generațiunii întregi! căci puterea de care dispuneți voi nu dispune nici un rege al pământului. Voi, n'aveți de cât să voiți, și mai multe generațiuni vor fi fericite sau nefericite! mai cu sémă în nisce timpî ca aceștia, în care părinții, trimețând, pe copii lor la școlă, cred că au scăpat de totă datoria și răspunderea pusă asupra-le, și guvernele imulțind școlele și punându-le sub controlul óre-căror persóne, capacitate cu cunoscînța cător-va figuri geometrice, frase gramaticale etc., învățate adesea numai pe dinafară, cred că au asigurat durata, mărirea și prosperitatea țării și a némului lor. Voi aveți în posesiune o țerină lipsită de ori-ce plantațiune, însă cu un pământ priimitor și roditor de ori-ce se va semăna într'ensul. Și fericiti veți fi, dacă veți ști alege sémênța cé bună și timpul cel mai priincios la semănarea sa, spre a puté înăbuși crescerea buruenilor rele, și a favorisa desvoltarea sémênăturii vóstre, de la care așteptați, cu atâta ardóre, o recoltă fericită! Țérina acésta este copilul, priviți-l! El se naște în sînul unei familii, adépostită de un palat său bordeiú! Este debil, lipsit de tot. Câte-va momente de negligență sunt des-



tul spre a-l face să dispară. I se consacră griji și veghi înțelepte, i se dă o nutrice, el suge, se hrănește fără a ști, fără a simți gustul! Trec peste trei luni, și cu toate că are ochii deschiși, nu vede, nu poate deosebi cu precisiune obiectele ce-l înconjură! Alte trei urmăze, el este încă debil, nu poate usa mai de loc de membrele sale, dar începe a simți. De ești vesel și îți surîzi, el îți corespunde cu cé mai atingătoare gingășie, prin mișcare de mâini, jucătură de ochi și suris de ânger! De ești trist sau ai o inimă viclénă și-l privești, el obidéză, plînge! Ce va fi ore acesta? crede-veți că va fi înțelegerea produsă prin lecțiunile dascălilor? El crește, se face mare, începe a merge la scóla, iată-l c'a progresat. Citește și scrie, este bine inițiat în gramatică, matematică, limbistică etc. Citește pe *Plutarch*, *Fenelon*, *Jouffroy*, *Jacobi*, etc. Vorbește de *Banchetul și Republica* lui Platon, critică după auzite logica lui Aristotele și Kant, desprețuește dogmatismul lui *Wolf*, Panteismul lui *Spinosă*, admiră scepticismul lui *Hume*, Raționalismul lui *Fichte* și Idealismul lui *Schelling*, fără însă a înțelege ce bunuri său rele au produs și produc aceste mari sfortări ale spiritului uman! Și care să fie cauza? Nu va fi ore că copilul nu înțelege de cât numai cea ce simte?

„Urmăriți încă pe acest mic și ambițios filosof numit copil. El străbate spațiul între scóla și locuința sa, recitând neîncetat versete din cei mai spiritualiști poeți și discursuri din cei mai acreditați oratori și afară de acestea nimic nu'l mișcă nimic nu 'l atinge, căci dascălul nu 'i a spus de cât a fi elev silitor! El î tâlnește în fie-care moment ómeni striviți de nenorociri, mame cu fața scăldată în lacrimi și cu sufletul topit de durere pentru că n'au pâine să dé copiilor lor, cari plâng și mor de fóme! El trece înainte cu nepăsare, resfirându-și părul cu degetele, spre a semâna a filosof desprețuitor al misiunilor lumii!

„Dar acé ființă misterioasă care inspira acé atingătoare grație, acé necomparabilă gingășie, ce ținea pe mama acestui filosof curbată ore întregi peste légănul lui, spre a căpăta de la dânsul un suris, unde este? Ce s'a făcut? Perit'a cu desevărșire? Nu, é se află în toate întregimea ei, însă închisă întocmai ca o insectă în crisalida sa! Și fericiți veți fi, dacă veți ști conserva

și menaja aséști crisalidă până la metamorfosarea insectei tîrîtore în fluture sburător! Și spre a vè încredința despre acésta urmăriți încă pe acest mis filosof, pe care după ce l'ați privit atât de indiferent și inuman pe stradele unui oraș, 'l găsiți într'o ți frumoasă, pe o câmpie smăltată cu flori.

(Va urma)

## Scólele sátești și congresul didactic

Este știut de toți că de vr'o doi ani s'a înființat și în România o societate, numită *congresul didactic*, compusă din dascălii scólelor primare, secundare și superióre. Scopul acestui congres este de a se ocupa cu cestiunile privitoare la înaintarea scólelor din punctul de vedere al dascărilor, al programelor, al scolarilor, al localurilor și al materialului didactic.

BCU Cluj / Central University Library Cluj



Anul acesta congresul s'a adunat la Iași, unde aũ fost de față 350 dascăli de tóte gradele și s'a ocupat numai cu organizarea învățăméntului sátesc.

Éta în scurt hotărîrile luate de congres și dorințele exprimate :

1) Pe viitor să nu se mai numéscă învățători sátești de cât dintre normaliști.

2) Să se aplice cu strictețá amendarea pentru nevenirea regulată la scóla a școlarilor, făcendu-se primarul personal respundător pentru neîmplinirea amendîilor.

3) Localurile de școle să se facă cu cheltuēla statului și să se rescumpere de comune prin anuități. Aceste localuri să fie făcute tōte dupe un acelaș plan, avēnd și câte-va camere pentru găduirea copiilor care locuind depărte de școlă n'ar putē să se întorcă acasă din cauza timpului rēu.

4) Să se inzestreze tōte școlēle rurale cu materialul și aparatele didactice trebuitorē la predarea lecțiunilor.

5) Să se revisuēscă actuala programă a școlēlor rurale în sensul ca acest invēțământ să se mărginēscă la 4 clase, dându-se scolarului și câte-va noțiuni practice privitorē la gospodăria țeranului.

*„Fie-cărui programē să se anexeze comentariii amē-nunțite, arătând aplicarea ei“*

6) Să se înființeze treptat cel puțin în fie-care plasă câte o școlă de agronomie și meserii.

7) Ar fi de dorit să se înființeze școle normale primare cari să prepare invēțătore anume pentru respândirea invēțământului, mai ales cel practic, printre fetele de sătenī. Pînă la înființarea unor asemenea școle, ar fi bine să se îndatoreze actualēle dascălițe ca în orele dupe amēdi, să deprinză pe copile cu lucrul de mână și mai ales cu torsul și cu țesutul lăneī, bumbacului, cănepei, inului, borangicului, precum și cultura gândacilor de mătase.

8) Statul, județele și comunele ar trebui să se însărcineze cu procurarea cărților pentru elevii sēraci.

9) Școlă rurală însă nu va progresa, pînă când nu o va lua administrația sub a sa protecție.

10) Să se simplifice programa școlēlor normale primare, reducēndu-se din studiile relative la țērile streine spre a se desvolta mai bine cele relative la țēra nōtră.

11) Invēțătorul ar trebui să învețe pe adulți duminēca și sērbătōrea a citi și scrie, și să tracteze cu dēnșii cestiunt privitorē la istoria națională, la geografie, igienă și agricultură, pentru cari servicii extraordinare profesorul va primi o recompensă.

Minunat! Pe hârtie nicī nu se pōte mai bine de cât așa. Dar cari sunt mijlōcele congresului spre a executa aceste hotăriri și spre a realiza dorințele exprimate? Cine 'i dă ascultare? Voia congresul dăscălesc să îndeplinēscă asemenea fapte,

atunci nu trebuia să se mulțumescă numai a scrie odată în jurnale decisiunile luate, ci trebuia să ocupe toate jurnalele și revistele în fie-care lună cu dezvoltări și argumentări asupra scôlei rurale, pentru ca astfel să formeze un curent activ în opinia publică care să ducă la fapte. Dar în fine să sperăm că cea ce nu s'a făcut pînă acum se va face de acum înainte, căci suntem siguri că dacă așa ceva nu s'a făcut încă, cauza este că congresul este de abia de curând constituit. Noi suntem datorî să fim recunoscători inițiatorilor chiar și pentru atîta.

Anul viitor, Congresul didactic va ține a treia sesiune în București, a doua zi de duminica Floriilor, când se va discuta *organizarea învățămîntului primar urban și secundar*. La revedere dar, luni dupe duminica Floriilor.

Un vechi dascăl de liceu.

## LITERATURĂ POPULARĂ

Între alte multe scrieri primite de redacție, este și un caet intitulat 'Tesaurul poporului, care cuprinde aproape 300 de proverbi și dicționari, adunate din gura poporului de preotul Al. Popescu, învățător normalist, din Comuna Cernica, Județul Ilfov. Asemeni colecțiunii sunt de mare însemnătate; de aceea vom primi tot d'auna cu mulțumire astfel de culegeri.

Dăm loc aci unora din acestor dicționari.

- |  |   |
|--|---|
| 1. Apa la matcă, Mojicul la tępă.                          | 15. A poftit leica Guță la mere acre                |
| 2. A dat ortul popii.                                      | 16. A prins mămăliga cójă.                          |
| 3. A cădut din lac în puț.                                 | 17. Apa trece, petrele rămân.                       |
| 4. A dat cu mâna în foc.                                   | 18. Are perî de lup.                                |
| 5. A se lăsa ca érba vântului.                             | 19. A luat luléua némțului.                         |
| 6. A cădut ca érna gré.                                    | 20. A luat'o anapoda.                               |
| 7. A dat sfóră 'n țară.                                    | 21. A spune gogoși de tufă.                         |
| 8. A lovit'o ca nuca 'n perete.                            | 22. A mîncat din pomana dracului.                   |
| 9. A ales pân'a cules.                                     | 23. A luat purcêua de nas.                          |
| 10. A rupt inima tîrgului.                                 | 24. A intrat dracu 'n el.                           |
| 11. Ardem luminarea noastră ca să facem socotelele altuia. | 25. A pățito calfa noastră.                         |
| 12. Are ochi de vulpe.                                     | 26. A umblat cât a umblat, dar acum i s'a infundat. |
| 13. A pus'o de mămăligă.                                   | 27. A mîncat picioré de găină.                      |
| 14. Are sticleți în cap.                                   |   |

28. A dat din códă 'n vale.
29. A ajuns la spartul oborului.
30. Are ghiară lungă.
31. A tăbărât ca locustele.
32. Adastă ca mortul colacul.
33. Aci s'a 'nfundat vulpea în sac.
34. A pus códă pe spinare.
35. Are să 'și împartă pèrul cu furca.
36. Are unde să se scalde.
37. A ars móra dar și șoricii său dus dracului.
38. A face târgul altuia.
39. Abia a legat gură pândei.
40. A tunat și 'i a adunat.
41. A dat refugu 'n ei.
42. A ajuns códă cap.
43. A bेंट pisica oțel.
44. Ajunge o măciucă la un car de óle.
45. A pus mânușa unde 'i place.
46. A cincé rótă la car.
47. Asta'î rac pe colac.
48. A fi stâlpul casei.
49. A pus'o la ciochina.
50. Are balta pește.
51. A înțarcat bălăia.
52. A face diră prin barbă.
53. Bună țară, ré tocmelă.
54. Bun de vorbă, rău de lucru.
55. Brânză bună în burduf de căine.
56. Banu'î ochiul dracului.
57. Bun ca pâinea caldă.
58. Cum ții așterne, așa 'i dormi.
59. Cine să bagă în tărițe il mănâncă porcii
60. Caprei 'i cade códă de rie și e o ține tot sus.
61. Cine o ride să plătescă.
62. Cum e sfântul și tămăea.
63. Cade omul dintr'un tufan și tot se odinește un an.
64. Cine sapă grópa altuia, cade întâi el într'ênsa.
65. Cel ce s'a fript cu terciu suflă și în iaurt.
66. Cel mușcat de șerpe se teme și de șopârlă.
67. Cai verđi pe pereți.
68. Cum am cumpèrat'o, așa o vënd.
69. Cine mișcă, tot mai pișcă.
70. Cine șede, códă 'i cade.
71. Calul bètrân nu se mai invétă în buestru.
72. Cuiul nou scóte pe cel vechi.
73. Calul este cu patru picioare și tot se poticnește.
74. Chiorul între orb'i este împèrat;
75. Ce naște din pisică șoreci mănâncă.
76. Cui e fóme, codri visedă.
77. Capul plecat, de sabie nu e tăiat.
78. Ce 'și face omul, nici dracu nu'î desface.
79. Călètorului 'i stă bine cu drumul.
80. Ce e 'n mână, nu e minciună.
81. Cu bucătura mică se prinde peștele mare.
82. Când omul n'are să facă o mămăligă mare, face două mai mici.
83. De departe calu-'i bate ér de aproape ochi-'i scóte.
84. Daș slavă sfântului că fac umbră pământului.
85. D'aia n'are ursul códă.
86. După ce s'a rupt caru, toți arată drumul cel bun.
87. Dacă nu curge, tot pică.
88. Dacă nu deschid'i ochi, deschid'i punga.
89. De cât o mie de vrăbii pe gard mai bine una în mână.

## SUFERINȚELE ȘCOLERILOR SĂTEȘTI

Țăranul este temelie societății; țăranul trebuie să fie luminat, țăranul în sus, țăranul în jos, *strigă* toți: guvern, gazete și persoanele învățate. Dar acestea sunt numai vorbe și noi știm că vorbele nu pot schimba în nimic starea lucrurilor, pe câtă vreme vorbele nu se traduc în fapte. Și care să fie oare cauza că vorbele frumoase în privința săténului nu se traduc în fapte? Să fie oare lipsa de mijloce? Nu, nu este aceasta adevărata cauză, pentru că noi vedem că țara cheltuește din an în an mai mult cu școlile sătésști. Astfel în anul acesta scolar, țara dă numai pentru școlile sătésști 2,205,296 de lei, adică aproape cu 300,000 de lei mai mult de cât anul trecut, când a dat 1,908,580 de lei. Acesta dovedește că guvernul și camerele române nu se dau înlăturî de la cheltueli, când este vorba de luminarea poporului.

Răul nu pôte veni nici de la învățătórii sătésști, căci cé mai mare parte sunt persoane capabile și cari și înțeleg datoriile.

Deci, dacă mijlocele nu lipsesc, dacă personalul învățătóresc este bun și dacă guvernul dorește luminarea poporului, atunci de unde vine că școlile sătésști nu merg, așa cum ar trebui să mérégă? Tot răul vine de la administrație și a nume începe de la primari și mai ales de la notariî cei réi, și merge urcându-se la subprefecți, prefecți și ministri. Étă cum se urméză.

Învățătóorul stăruește la primărie ca să i se repare școla, să i se facă sobă, să se cārpescă învelișul său băncile, să se aducă lemne de încăldît și altele. Notarul cu primarul ar vrea să cheltuéscă cum înțeleg ei banii prevéduți în budgetul comunei, chiar cu *sacrificiul* de a cinsti și pe dascăl, dar aceasta ینه la școlă și nu consimte la una ca acesta; de aci apoi să te ții la rapórté și la procese-verbale contra dascălu-lui, pline de neadevăruri unele de cât altele mai revoltătóre. Pre lângă acestea mai merge și în persoană la subprefect, primarul sau notarul, spuindu-i că el nu mai pôte funcționa din cauza învățătóorului care, pe lângă alte rele, apoi se amestecă și în afacerile comunei, turbură pe locuitorî, îi pune la cale să alegă pe alt cineva de primar, vorbește de rău chiar de subprefect, și alte multe piri de asemenea natură.

Subprefectul, care este ochiul și puterea guvernului, nici nu vrea să mă cerceteze și 'ți încondează către prefect cu culori și măi negre încă pe învățator. Revisorul școlar primind prin Minister copie după acel raport și parte ca să nu se strice cu administrația, parte ca să nu se măi ostenescă a merge în fața locului, relatéză că în adevăr învățatorul este de vină; d'acea propune, după împrejurări, să i se aplice o pedepsă ore-care. Acestea nu sunt brașove, ci fapte reale, căci am fost lung timp revisor de școle și apoi subprefect, și numai pentru că țineam mult, foarte mult la școlă, am putut lupta cu vechile deprinderi și am reușit să ajut școlă; ba chiar am suferit foarte mult chiar eū după urma zelului meu pentru bună-starea școlilor. Dar despre acestea voiū vorbi altă dată pe larg, acum să dau loc cător-va pasagiū din unele scrisori primite de la niște învățători.

*Stimabile Domnule Băltene,*

«Primū cu mare bucurie **«Lumina pentru toți»** lucrată de D-v, pe care o așteptam cu mare nerăbdare, căci. . . . .

«Am vedū și m'am bucurat, în urma necazurilor ce întâmpinăm ca învățători, că se publică și suferințele învățătorilor.

«Sunt fericit a vē arēta că numai D-v. și D-l C. Aricescu ați fost adevęrați bărbați, cari ați condus cu conștiință revisoratul școlilor din Ilfov; de atunci amari suferințe! Țiū minte că îndată ce vē adresam un raport de suferințele școlii eram satisfăcut; la cei-l-alti revisori, și chiar la actualul, or câte se vor trimite nu vedeți nimic, ba ce e măi răū persecuție la culme, când de revisor, când de prefect, subprefect, etc., pentru că *am reclamat adese suferințele școlii și léfa comunală care n'am primit de 10 luni trecute. În loc de dreptate m'ă am câștigat ură, subprefectul care nici o dată nu dă prin școlă face felurite raporte contra mé. Revisorul școlar în loc să cerceteze suferințele ce îndurā școlă, vine ca un dușman și mă întunecă cu totul, mă amenință cu destituire la moment, dicēnd că 'i se cere acesta de tótă lumea (adică de subprefect și prefect) . . . . .*

«In fața acestei amenințări m'a coprins spaima și mă gândesc că așa pôte merg lucrurile ađi și o să mă lase pe drumuri de o dată cu o casă de copii, cu tată și mamă bătrāni, neavēnd nici pământ de hrană, nici capital să fac vr'un negoț, ca să mă întrețū pe mine și pe întréga mé familie.....

«Acésta este părintésca îngrijire ce avem de la revisorii școlari. In fine m'aștept să mă vėd lovit în sórtă, în loc să 'mă dé léfa ce reclamam și în loc să vėd casa bună pentru localul de școlă, care tótă erna suferă de lemne, soba stricată, școlarii se bolnăvesc și chiar eū suferă de o răcélă căpătată tot în școlă.

«Aș măi spune multe dar.....»

Étă portretul școléi rurale.

Poftéscă acum să se măi mire lumea procopsită de puținul progres ce fac școléle rurale.

Rugăm pe D-l Sturza, ministrul școlélor și pe D-l Haret, activul său director, de óre-ce 'i vedem pe amėndoi că arată ardóre pentru îndreptarea școlélor, 'i rugăm să ié mėsuri energice de îndreptare, căci asemenea casuri sunt nenumérate în tótă țara

Sunt învățători cari 'măi aū scris că se așteptă ca să fie dați afară din funcție, pentru că aū fost raportați că citesc gazete cum este „Romănul“, „Drepturile omului“, „Romănia“ etc.

Pentru ca să terminăm de astă-dată cu acésta, vom măi reproduce un pasagiū din scrisóraa unui învățător.

«D-le Băltene, D-v. știți, — continuă învățătorul dupe ce mi-a adresat felicitări și mulțumiri pentru publicarea revistei : „Lumina pentru toți“, — D-v. știți că a fi dulgher trebuie D-ta ca stăpân să știți măi bine meșteșugul de cât calfele ce ai în lucru ca să le poți arăta greșelele ce fac, a fi ferar, brutar, etc. asemenea se cere ; tocmai asta la noi ne lipsește.

«A fi revisor școlar se cere să fii un bun dascăl, cu experiență în ale dăscălii, căci un revisor bun într'un județ, este ca un brav general într'un resbel, ca revisor trebuie să treci prin arena dăscălii, căci numai astfel poți constata *meritul și suferințele* fie căruți învățător, nu măi atunci poți curăți neghina din grăū, însă, dupe cum dișei, asta este bóla de care suferim noi învățătorii : nu avem revisor apt în ast-fel de meserie. . . .

«Știți fórté bine, D-le Băltene, că noi măi toți avem ambiția a ne făli dicėndu-și'fie-care în sine, nimeni nu face trébă bună ca mine în școlă, fără să ne cunoștem noi înșine greșelele, căci numai un bun revisor ar puté arėta greșelele fie căruia. Dar unde să găsim asemenea revisor ?

«In adevér, numai un bun revisor ar puté scăpa pe bietul dascăl de tóte stáncele : un revisor bun ar face ca școlă să fie respectată de ad-



«ministrație, ar pute împăca aceste două elemente dușmane și ar pute îndrepta chiar pe un învățător mediocru . . . . Fericite au fost școlile «sub D-v., D-le Băltene . . . . Aș avé multe încă de zis, dar le tac ; căci, «de ! limba bouluî este mare, dar nu pôte vorbi . . . .

«Daü acésta sub tötă reserva, căci am ajuns în niște vremuri förte «rele și eü de ! sunt pré mic și pré sărac . . . .»

Când citești astfel de lucruri, ți se umple inima de mäh-nire și ți-ar veni să desperi de înaintare, dar speranța este darul cel mai prețios ce s'a dat omuluî ; de acea să speräm că se va îndrepta lucrul.

Un învățător imi scrie :

«Tremur de frică că o să fiü invinováțit de citirea revistei «**Lumina pentru toti**», dar ori ce ar fi, de é n'am să më despart».

Facem apel la ómenii de la putere și 'i rugäm, în numele viitoruluî acesteï țeri pentru care lucröză cu totii, ca să cugete la șcöla rurală.

Eniü Bălténu.

BCU Cluj / Cluj University Library Cluj

## Doctorul fără arginți

**Vreți să vindecați holera fără cheltuélă și cu mare înlesnire ?**

Dacă, în adevér, vreți acésta, atunci n'aveți de cât să puneți o linguriță de ardei pisat și o linguriță de sare mărunță într'o litră (un sfert de oca) de apă ferbinte, care apă să se sórbă cât se pôte mai caldă de persóna bántuită de holeră și pe dată va fi vindecată.

Acésta doctorie este cunoscută de acum trei-șeci de ani, dar n'a fost luată în sémă de doctori, căci é n'a fost descoperită de un doctor, ci de un căpitan de corabie.

În adevér, écă ce scrie un jurnal franțuzesc förte însemnat și numit „*Revistă de știință*“.

Acum 30 de ani, o corabie încărcase mai multă lume săracă, din Europa, ca să o ducă în America, unde sa putea îmbogăți în scurt timp. După câte-va zile însă de călătorie pe apă, s'a încins o holeră grósnică între persónele din acé corabie, fără ca doctoriile ce li se da să pôta face vr'un bine. Bietul căpitan vedënd că 'i móre mereü din poporul seü, tot gândindu-se fel și chip, gări că ardeul și sarea sunt bune contra holerei ; de aceea ordonă pe dată să se fərbă bine apă și să se pună câte o linguriță de ardei pisat și una de sare pisată la 30 centilitri de apă, (cea ce face cam un cart [ $\frac{1}{4}$ ] de oca când fie-carii persóne bolnave de holeră să sórbă 30 centilitri ( $\frac{1}{4}$  oca) din acé ameste-

cătură, dar cât s'a p'utut de ferbinte. Ei bine, toți holnavii care au sorbit acel lichid s'a vindecat ca prin minune, la moment.

Acum a început să se apropie erăși holera. Aveți dar la îndemână sare și ardeiu pisat.

**Panteleimon**, (*Dr. fără arginți*).

## DIVERSE

### Nu numai agricultură, ci și industrie



În România se găsesc materii prime din care se pot face tot felul de lucruri. Astfel sunt lemnul, pétra de tot felul, metalele și mineralele, peile, plantele textile, plantele zaharóse cum este sfecla și cartoful, lâna și tóte cele-lalte; cu toate acestea noi cumpărăm orice lucruri din străinătate, vândând materiile prime ale noastre pe lucru de nimica, ca și cum în această țară, plină de atâtea materii prime, n'ar fi cine să lucreze, n'ar fi un popor care ar vré să trăească din munca sa. De aceea ne unim din tot sufletul nostru cu *Economia*<sup>1)</sup> națională, când ȳice: „Unde se găsesc materii prime și un popor care vrea să trăească, acolo trebuie neapărat o industrie care să transforme și să ridice valórea produselor brute.”

**Un binefăcător original.** — Primarul Vienei a primit un pachet conținând uă sută mii fioriní.

Acest pachet era însoțit d'o scrisóre în care se ȳicea ca această sumă să fie întrebuințată pentru o fundațiune de caritate.

Pachetul mai conținea încă uă scrisóre care nu trebuie să fie deschisă de cât în 1890.

Donatorul dorește să păstreze anonimul, și rógă a nu se face nici un demers seú anchetă prin care ar puté să fie cunoscut.

**O rețetă.** — Sunt persoane cari, pentru a conserva laptele il ferb; dér acest miȳloc face ca laptele se'și p'erdă gustul seú cel plăcut. Pentru a'l avé prospăt, trebuie a'l pune într'o sticlă bine astupată, învélită

<sup>1)</sup> Cine vrea să se lumineze pe acest teren n'are de cât să citească revista „Economia națională”.

intr'o pândă udă. Cu modul acesta laptele pôte să fie bine conservat, cel puțin două zile.

(Românul)

**Curățirea petelor de grăsime dupe haine.** — Cumpără de la farmacie 20 de grame de borace și topește-l în 200 grame de apă tértă în clocote. Dupe ce s'a răcit spelă petele de unsóre dupe haine.

**Limba japoneză.** — Numérul caracterelor cari compun alfabetul limbilor chineză și japoneză este fôrte mare.

Trebuie un timp de 6 sau 8 ani, pentru ca cineva să învețe cele 8000 semne ale abecedarului japon. Chiar în China de abia se găsesc câți-va învățați cari să și cunoscă bine limba lor.

Guvernul Japoniei a însărcinat un comitet compus din 4 indigeni și 2 europei ca să stabilească regulele transcrierii cuvintelor japoneze în caractere romane. Acest comitet și a terminat lucrarea.

În acest moment se publică în Japonia un dicționar și cărți clasice, tipărite cu caractere latine.

(După „Galati”).

**O pisică, cum nu s'a mai vădut.** — D-l Hristodorescu, student, a oferit museului de științe naturale o pisică care are în frunte un ochi de mărimea ochiului omenesc și al 2-le de mărimea unei lentile în cerul gurei. Mai are un îdoit bot de iepure.

Mama acestui monstru l'a lepădat, îngrijind și alaptând numai pe cei-lalți trei pisoți.

(După „Resboiul“ Granda).

**În Dobrogia s'a mai ivit un alt soi de musafiri.** — Șórecii, numiți popondoci, s'a înmulțit fôrte în Dobrogia din cauza secetei pôte. În cele din urmă începuseră a ataca însăși semănăturile prin a suge suc din paiu. Administrația însă a luat măsuri pentru stirpirea lor. Fie-care locuitor care mergea la ogorul său fu obligat să ducă în carul său și un boloboc cu apă, de unde luând și turnând în gropi și din care cauză eșind șórecii erau omoriți la minut. Fie-care locuitor era îndatorit să presinte la primărie 20 còde de șóreci.

Laudă D-lui Prefect Stătescu.

(După „Orientul Român“ din Galați)

## BIBLIOGRAFIE

Intre publicațiile adresate acestei redacții, notăm :

**Manolaki Kostaki Epurėnu**, conferință ținută la 26 Maiu 1885, în Bėrlad de Dl. N. G. Rădulescu. Orī-ce Român știe că repozatul Epurėnu a jucat un rol fōrte insemnat în țara nōstră, de acea fie-care trebuie să citească acēstă conferință din care multe va invēța. (Se află de vėndare la Dl. Cațafani, Bėrlad).

**La science pratique**, journal de procédés et recettes modernes se rattachant aux arts, à l'industrie, à la vie pratique, publié par un comité de techniciens, No. 1, édition 2<sup>e</sup>. Paris, Ch. Delagrave, 15 rue Soufflot.

**Poeme și Maxime** de Dl. A. I. Șonțu (1879—1885), prețul 4 lei, la tipografia Dor. P. Cucu, Bucuresci. — Foiletând acest volum, am vėdut că este oglinda unei inimī tinere și plină de sentimente generōse, așa că'ți face plăcere să te oprești mai mult asupra'ī, cea ce vom face și noi în numerile viitoare ale revistei nōstre.

„**Țara nouă**“ revistă stiințifică, politică, economică și literară. Apare de două ori pe lună, sub direcția Dluī I. Nenișescu. Ultimul număr are sumarul următor :

*Mijlōcele ce are a întrebuița educatorul în perfecționarea elevului.* — *Agricultura.* — *Viața și moravurile animalelor.* — *Comăniță Busuioc.* — *O poticnire a spiritismului.* — *Correspondență.*

Abonamentul pe an 10 lei. Redacția și Administrația la Tipografia F. Göbl fii, Pasagiul Român, 12.

„**Pädagogische Rundschau**“ auf dem Gebiete des Unterrichtswesens aller Länder von Professor Fr. Körner. (Hildburghausen).

„**Revista literară**“ sub direcția Dluī St. Velescu, apare odată pe săptămână, abonamentul pe an 20 lei. Redacția și Administrația Pasagiul român. — Etă sumarul ultimului număr (19) de la 23 Curent :

*Odiniōră* (nuvelă). — *Carte de icōne.* — *D. Bolintinėnu.* — *Sanda* (nuvelă). — *Severo Torelli* (dramă dupe François Copée). — *Bibliografie.*

„**Economia națională**“ sub direcțiunea Dluī P. S. Aurelian. Acēstă revistă merită să fie citită de orī-cine se intereseză de înaintarea agriculturēi, industriei și comerciului nostru, căci pe lângă acea că este singura revistă în felul sēu la noi, apoi este dirigită de cel mai competent bărbat al Romāniei în asemenea privință. — Sumarul numărului de la 1 curent este acesta :

*Politica economică streină și română.* — *Renoirea convenții comerciale.* — *Memoriul camerii de comerț din Olmütz.* — *Rasa vitelor cor-*

nute de spete. — Un nou sistem de morărit. — Regulament pentru aplicarea legii din 1 Aprilie 1885 pentru combaterea filoxerei. — Constituirea unui local pentru Ateneu. — Stația filoxerică centrală din județul Prahova. — Bibliografia. — „Lumina pentru toți”. — Institutul meteorologic al României — Bursa.

„Le peuple Roumain” jurnal săptămânal, scris în limba franceză, sub direcția D-lui N. Blaramberg, abonamentul 20 lei pe an, piața Episcopiei. Acest jurnal cuprinde, afară de articole asupra politicii, studii foarte importante asupra istoriei, naționalității și literaturii române, scrise cu multă vervă și competență.

Intre altele s'a primit o broșură de la D-l D. Bungetenu, institutor în T. Severin și alta de la D-l T. Muntenu, institutor în Curtea de Argeș. Dar de acestea ne vom ocupa mai cu amănuntul în numărul viitor

Afară de acestea s'a mai primit manuscrise, și multe din jurnalele politice.

## Corespondență

BCU Cluj / Centrul — University Library Cluj

D-lui D. B...țenu, la T.-Severin, vă mulțumesc din inimă de feliicitările D-v, și la rândul meu vă felicit pentru că vă ocupați de popor. Cultivăm același pământ.

D-lui T. Muntenu, la Curtea de Argeșiu, vă mulțumesc pentru feliicitări. Pe viitor ne vom ocupa de cărticica D-v care'mi pare interesantă.

D-lui S. B...escu, la R. Ilfov, scrisoarea D-v vă face mare onoare. Vă mulțumesc pentru sentimentele ce'mi arătați. Scrie'mi dacă vrei să public partea d'antăia. Am înscris între abonați persoanele comunicate și le am trimis revista.

Pr. A. P. la C. Am primit caetul cu proverbiile și o broșură de poesii. Am început deja a publica din proverbi.

D-lui A. G. P. la I. Am regulat cele de cuviință. Anecdotele în numărul viitor.

D-lui A. C. Vr. la T.-S. V'am espediat revista,

D-lui N. Andreescu, Poendrei, Muscel. Primiți mulțumirile mele.

## A V I S

Din cauza multelor materii, în acest număr nu s'a urmat „Studiul naturii” și „Invățământul intuitiv”; dar ele vor continua în numărul următor.

Cu luna August revista „Lumina pentru toți” va începe să apară de două ori pe lună.

# EDUCAȚIUNEA

## PENSIONAT DE BĂEȚI

AL LUI

### — ENIŪ BĂLTÉNU —

aflat acum

**Intre strada Cernica No. 4 și strada Negustori No. 7**

[Peste drumu de Biserica cu Sfinți]

**BUCURESCI**

Dar de toamnă se va muta în altă casă mai mare și mai bună,

In acest pensionat se primesc scolari

**INTERNI și EXTERNI**

pentru clasele

**Primare, GIMNASIALE și Comerciale**

Ingrijirea de **Sănătatea**, de **Educațiunea** și de **Invățătura** scolarilor este foarte mare, așa că în acest an scolar n'a fost nici un bolnav grav, ér dintre elevii acestui pensionat patru aũ meritat a fi premiați la gimnasiale Statului. Din scolarii gimnasiali nici unul, dar nici unul absolut n'a rămas repetent, de abia unul singur rămas corigent la un singur studiu.